Է. ՏԱՐԻ 1979 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 11 ՆԱՒԱՍԱՐԴ 4383 – Հ. Տ. 21 ՕԳՈՍՏՈՍ 1890 – Ն. Տ. 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1890 – ՀԻՃՐ. 17 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1308 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خاننده ارەولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան [illegible] 160
[illegible] 80
[illegible] 40
[illegible] 200
[illegible] 100
Օտար երկիրներու [illegible] 56
[illegible] 28
[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 21 ՕԳՈՍՏՈՍ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԻՐԵՐ ԵՒ ՉՐՈՅՑՆԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. — ՍԵՐՊԻԱ. — ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԵՒ ՑԵՂԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ. — ՊՈՒԼԿԱՐ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՔ

Պուլկարաց, Հելլենաց և Սերպաց միջեւ յարաբերութիւնք անախորժ վիճակ մ'ունին։ Ի դերեւ կ'ելնէ պալքանեան դաշնակցութեան մը գաղափարը։ Պ. Սթամպուլով ռուսական ոտնձգութեան դիմադրելով իրեն համամիտ գտաւ Ռումանիա, և Սոֆիայի ու Պուքրէշի միջեւ սիրալիր յարաբերութիւնք հաստատեցան։ Բայց պուլկարական քաղաքականութիւնը գլխովին ներհակ արդիւնք ունեցաւ ի Յունաստան և ի Սերպիա։ Մակեդոնացի Պուլկարաց եպիսկոպոսական խնդրոյն Յունաց ընդդիմութիւնը զարմանալի չէր այնքան։ Քսան-երեսուն տարիէ հետէ ի Մակեդոնիա պայքար մը տեղի կ'ունենար յոյն և պուլկար տարերց միջեւ։ Բայց զարմանալի է որ մակեդոնացի Պուլկարաց խնդիրքը նոյնքան դժգոհութիւն պատճառեց Պելկրատի որչափ Աթէնքի մէջ։ Ցարդ կը կարծուէր թէ Սերպք իրենց եղբայրներ և ազգակիցներ կը գտնեն ի Հին Սերպիա, ի Պոսնա-Հերսէկ, ի Չեռնակորա, ի Խրուաթիա և Դալմատիա միայն։ Այս երկրաց մէջ սերպ լեզուն ժողովրդեան ստուար մեծամասնութեան լեզուն է, գաւառային աննշան զանազանութեամբք։ Բայց հիմա կ'երեւի թէ Սերպք իրենց ազգակից կը համարին նաեւ Մակեդոնիոյ Սլաւներն, որք իրենք զիրենք պուլկար կը յորջորջեն և պուլկար համարուած են միշտ։ Այս օրերս մեծ գումարում մ'եղաւ ի Պելկրատ՝ յայտարարելով թէ այս Սլաւք սերպ են, և խնդրելով անոնցմէ որ անկ է զի Սերպք պաշտպանուին Պուլկարաց մեքենայութիւններուն դէմ։ Ազգակիցներու մէջ ատելութիւնն աւելի սաստիկ է սովորաբար քան օտարազգիներու մէջ։ Բայց Պուլկարք այնքան չեն ատեր Սերպերն որչափ Սերպք Պուլկարները։ Պուլկարք, այն հաստ-գլուխ Պուլկարք զորս Սերպք մարդու տեղ չէին դներ, աւելի լրջախոհ են քան իրենց սերպ ցեղակիցներ։ Պ. Սթամպուլովի թերթն Սվօպօտա կը յիշեցնէ թէ Սերպք Պուլկարներուն հակառակիլ սկսած են յորմէ հետէ Պուլկարք քաղաքական ուրոյն գոյութիւն մը ստացան։ «Պուլկար ժողովուրդն, իւր զօրութեան վրայ վստահ, ստոյկեան անտարբերութիւն պիտի ցուցնէ սերպիական թշնամանաց դէմ։ Պուլկար կառավարութիւնն եւ ժողովուրդը խնամով կը զգուշանան գրգռիչ խնդիրներ յուզելէ։ Խաղաղապէս և հանդարտօրէն յառաջ կը խաղանք մեր քաղաքական և ազգային զարգացման ճամբուն մէջ։»

Սերպք մասամբ պատմական, մասամբ ցեղագրական պատճառներ յառաջ կը բերեն՝ ապացուցանելու համար թէ Մակեդոնիոյ մէջ բնակեալ Սլաւք սերպ են և ո՛չ պուլկար։ Կ'ըսեն թէ միջնադարեան պատմութեան ինչ ինչ շրջաններու մէջ այն երկիր սերպ պետութեան մասը կազմած էր, և թէ այն երկրի Սլաւք իրենց գաւառաբարբառներով ու սովորութեամբք աւելի սերպ տիպարին կը մօտենան քան պուլկար։

Առ այս Պուլկարք կը պատասխանեն որ եթէ միջնադարեան պատմութեան մասնակի դէպքեր ցեղային և երկրային պահանջման հիմ կարող են լինել, Պուլկարիա կրնայ պահանջել Սերպիոյ մայրաքաղաքն իսկ. որովհետեւ յանցեալումն եղած է ժամանակ ուր Պուլկարաց Զար Պորիսի մէկ Վոյվոտան իշխած է ի Պելկրատ։ Գալով ցեղագրութեան, ձեռնհաս հեղինակութեանց ստուար մեծամասնութիւնը կը յայտարարէ թէ Մակեդոնիոյ Սլաւք պուլկար են։

Դիտողականներ երկարօրէն կրնան վիճաբանել այս ակադեմական խնդրոյ վրայ, առանց մազիւ չափ համոզելու իրենց ընդդիմախօսներ։ Աւելի գործնական, աւելի ապացուցական բանն այն է որ այսօր Մակեդոնիոյ Սլաւք իրենք զիրենք պուլկար կը յորջորջեն, կ'ըսեն թէ անյիշատակ ժամանակներէ հետէ իրենք զիրենք պուլկար գիտեն, և իրենց պուլկարական զգացման ապացոյցներն ալ տուին վերջերս։ Սերպիոյ և Պուլկարիոյ պատերազմին մէջ բնաւ համակրանք չեն ցուցած Սերպերուն։ Իսկ Պուլկարիոյ հետ սերտ յարաբերութիւններ տածած են միշտ։ Իրենց պուլկար եպիսկոպոսաց անուանումն հայցեցին կայս. կառավարութենէն՝ իրենց պուլկար ազգութեան մէջ ապրելու և մեռնելու բաղձանքով։ Իրենց զաւակներուն պուլկարական կրթութիւն տալուն, հակառակ հզօր ճգանց յոյն կղերին և կրթական մարմնոց, որք զիրենք յունացնել կ'աշխատին։ Եւ ի վեր քան զամենայն, այս Պուլկարաց մէջէն կամաւորներու լեգէոն մը կազմուեցաւ, որ յիշեալ պատերազմին մէջ Սերպիոյ դէմ օգնեց Պուլկարիոյ։ Սերպք կ'ըսեն թէ այս ամեն իրողութիւնք պուլկարական ֆրօփականտայի հետեւանք են, որոց դէմ ապաքէն կը բողոքեն իրենք ալ. բայց ինչ որ լինի պատճառն, իրողութիւնը կայ և կը մնայ։ Անցելոյն մէջ ինչ որ եղած լինին, այս մակեդոնացի Սլաւք ներկային մէջ պուլկար են զգացմամբ և նոյն իսկ լեզուաւ։

Պուլկարք կ'ըսեն Սվօպօտայի հետ. «Մեր սերպ եղբարք դիւրագրգիռ ժողովուրդ մ'են, եռանդուն երեւակայութեամբ օժտեալ, և շատ կը սիրեն հռետորական ձեւեր։ Բայց իրենց սպառնացածին չափ վայրագ և վտանգաւոր մարդիկ չեն։ Իրենց հայրենասիրութիւն դիւրաբորբոք բնութիւն ունի, որով յարձակողական պատերազմի մը կրնան մղուիլ՝ պէտք եղած պատրաստութիւնները չկատարած և հաւանական արդիւնքները լաւ չհաշուած։ Բայց այնքան հաստատամիտ և համբերող չեն որ տարիներով հակառակ ամեն դժուարութեանց, հակառակ ամեն յուսալքեցմանց՝ աշխատին և մաքառին մեծ գաղափարի մը իրագործման համար։ Որովհետեւ Մակեդոնիոյ Պուլկարք Պելկրատի մէջ արտասանեալ կարգ մը բանախօսութեանց ոյժով Սերպերու չեն կրնար այլափոխուիլ, այն կողմէ վախնալու բան մը չունինք»։

Պելկրատի ատենաբանից խօսքերէն կ'երեւի թէ իրենք ո՛չ այնքան Մակեդոնիոյ Սլաւներուն կը համակրին որքան կը նախանձին Պուլկարիոյ քաղաքական ընթացքին, նորոգելով նոյն զգացումն յորմէ թելադրեալ 1885ին յարձակեցան Պուլկարիոյ վրայ։ Սերպերուն այս հակապուլկար զգացմանց դատնութիւնն իւր պատճառներն ունի։ Պուլկարիա զոր իրենք բանի տեղ չէին դներ՝ քիչ քիչ կոկիկ բան մ'եղաւ, պետութեանց կարգ անցաւ, իւր վրայ նպաստաւոր կերպիւ խօսիլ տուաւ, մինչ իրենք ակնկալուած յառաջդիմութիւնը չըրին։ Ի հաշիւ չառնելով Չեռնակորայի մանրիկ իշխանապետութիւնը, Սերպք հարաւային սլաւ ազգութեանց մէջ առաջին եղան ինքնուրոյն դիրք ձեռք բերող։ Կը յուսային թէ երբ ուրիշ հարաւային Սլաւք եւս տէր լինէին իրենց ճակատագրին, իրենք (Սերպք) առաջնութիւն պիտի ունենային նոցա վրայ։ Երբ 1875ին Հերսէկի դէպքերը ծագեցան, Սերպք պատեհ առիթ մը կարծեցին. բայց այն երկուց գաւառաց վարչութիւնն Աւստրիոյ թողուեցաւ։ Սերպք հարկադրեցան իրենց ուղղութիւնն այլուր դարձնել։ Զօր. Չերնայեվի տնօրինութեան տակ և օգնութեամբ ռուս կամաւորաց, յուսացին յաղթական արշաւանք մ'ընել։ Բայց հազիւ թէ սահմանագլխէն անդին ոտք կոխեցին, օսմանեան բանակը չարաչար յաղթեց իրենց, եւ մղեց, և քիչ մնաց Պելկրատ պիտի տիրէր, եթէ Ռուսիոյ կայսր միջնորդութիւնը չազատէր Սերպերը։ Սոքա շատ մարդ և շատ դրամ կորուսին, բայց մատնաչափ մը հող չվաստկեցան, և իրենց զինուորական համբաւ ծանրապէս աղարտեցաւ։ Վերջին պատերազմին մէջ նոր պատեհութիւն մը յուսացին գտնել։ Բայց երբ հաշտուց ընդհանուր կարգադրութիւն եղաւ, Սերպերուն բաժանք ի դերեւ ելան։ Ռուսիա Պուլկարիոյ քան Սերպիոյ մեծնալուն փափաք ցուցուց, այնպէս որ հարաւային Սլաւաց մէջ առաջնութիւնը գէթ մասամբ կ'անցնէր Պուլկարաց, զորս Սերպք ստորին ցեղ մը կը համարէին, բիրտ, կոշտ, պատմական դեր մը կատարելու անկարող, բայց եթէ Սերպիոյ ստորադաս միալով։ Պերլինի վեհաժողովը քիչ մը սփոփեց Սերպերը, ընդլնելով Ռուսիոյ ծրագրած ընդարձակ Պուլկարիան, և Նիշի և Փիրոթի պուլկարաբնակ գաւառները Սերպիոյ թողլով։ Բայց Սերպիա անհամբեր էր վրէժ լուծել իւր բախտաւոր հակառակորդէն։ Առիթն եկաւ 1885ին, երբ Արեւելեան Ռումելի և Պուլկարիոյ միութիւնը ծանուցուեցաւ։ Ալեքսանդր իշխան իւր զօրքերը կը համախմբէր յԱրեւելեան Ռումելի, անպաշտպան թողլով զՊուլկարիա։ Պատերազմի յայտարարութիւնը տակաւին պուլկար կառավարութեան չհասած, սերպ զօրքեր սահմանագլխէն անցան, և փութով [illegible] Սոֆիայի վրայ կը քալէին։ Սերպք անհնար կը համարէին որ Պուլկարք ի դէպ ժամու զօրք հասցնէին Արեւելեան Ռումելիէն և ազատէին իրենց մայրաքաղաքը։ Սերպերուն նպատակն էր Սերպիոյ հետ միացնել Սոֆիայի գաւառը մինչեւ Իսքեր, և հարկադրել Պուլկարներն որ Մակեդոնիայէն աւելի հեռի տեղ մ'ընտրեն իրենց մայրաքաղաքը։ Բայց անկարելին կարելի եղաւ։ Պուլկար զօրքերը վաղվաղակի եկան Արեւելեան Ռումելիէն, վճռական ճակատամարտը մղուեցաւ ի Սլիվնիցա, Սերպք ետ մղուեցան իրենց երկիրն, և երկրորդ անգամ լինելով Սերպիա օտար գրաւումէ ազատեցաւ շնորհիւ Մեծ Տէրութեանց միոյն վերջնագրոյն, — այս անգամ Աւստրիոյ պաշտպանութիւնը վայելելով։ Սերպք փոխանակ իրենց երկիրն ընդարձակելու, [illegible] նոր արատ մը կրել տալով իրենց զինուորական պատուոյն։ Հիմակ հիւսիսէն և արեւմուտքէն Աւստրիա պատուար քաշած է իրենց դէմ, և արեւելքէն իրենց դէմ կը կանգնի Պուլկարիա։ Անդին կը մնար Մակեդոնիա, բայց հոդ ալ այն նորելուկ Պուլկարներ դպրոցներ կը բանան, եկեղեցական և աշխարհական ծաւալում կ'ընեն, Սլաւներուն բարեկամութիւն կը ցուցնեն, ի մի բան՝ Սերպերուն բան չեն թողուր։ Կարելի՞ է միթէ որ սերպ դիւրաբորբոք հայրենասէրք այսչափ ձախողութեանց համակերպին առանց բողոքանաց։

Բայց այս վիճակ վտանգաւոր է. Սերպք այսպէս շարունակ գրգռելով Պուլկարաց դէմ, օր մ'ալ սերպեւպուլկար նոր պատերազմ մը գիտելու կրնանք հարկադրուիլ։ Արդէն կ'ըսուի թէ Սերպք պատրաստութիւններ կը կատարեն, և սահմանաց վրայ ամրութիւններ կը շինեն։ Պուլկար կառավարութիւնն հարկ կը համարի աչալուրջ հսկել, և զինուորական դիրքը զօրացնելէ զատ, իւր քաղաքական դիրքն եւս զօրացնելու իմաստութիւն ցոյց կուտայ, հետամուտ լինելով մտերմական յարաբերութեանց հաստատման գերիշխան Պետութեան՝ Օսմ. Տէրութեան հետ։ Այս իրողութիւն, զոր միջազգային քաղաքականութեան իբրեւ ամենէն շահեկան երեւոյթներէն մին կը նշանակէինք անցեալ օր, նոր ապացոյց մ'է Պուլկարաց քաղաքական մեծագոյն ճարտարութեան և իմաստութեան, որով չեն խնայեր ո՛չ մէկ միջոց իրենց ազգային ու քաղաքական դիրքն ապահովելու և ամրապնդելու համար, տակաւ պատրաստելով պուլկարական խնդրոյն վերջնական կարգադրութիւնը։

Ի ԿԱՒԿԱՍԻԱ

Փեթերսպուրկէ կը ծանուցուի թէ Զարն հրամայած է յանձնաժողովոյ մը կազմութիւնը՝ Կաւկասիոյ մէջ մուծանելի կարգ մը բարենորոգմանց ծրագրելու համար։ Կաւկասիոյ կուսակալին պիտի տրուի ընդարձակագոյն իշխանութիւն, որուն հաւասար իշխանութիւն Վարշաւիոյ կուսակալն եւեթ կը վայելէ կայսրութեան բոլոր կուսակալութեանց մէջ։ Կաւկասիոյ մասին մտադրեալ բարենորոգմանց մին պիտի լինի դիւրացնել տեղւոյն մահմետական ժողովրդեան ընդունելութիւնը կառավարական ստորադաս պաշտօններու։ Նաեւ պիտի դիւրացուի ռուս կարեւոր գաղթականութեանց հաստատումն ի Կաւկասիա, մանաւանդ յԱնդրկաւկասիա, այսինքն՝ Վրաց և Հայոց բնակած նահանգներուն կողմը։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Ի Նարվա ռուս բանակին մարզանաց վերջին օրը եղական դէպք մը տեղի ունեցաւ։ Վիլհէլմ Բ. Կայսր, որ ի գլուխ իւր Վիպորկեան գնդին կը մասնակցէր ռազմափորձերուն, իւր դէմն ունէր Հիւսար հեծելագունդ մը և երկու հրետանաց ձիաւոր թնդանօթաձիգ զօրքը։ Գերման կայսրը գաղափար կը յղանայ իւր զօրքէն անհամեմատ բազմաթիւ այդ հակառակորդ զօրքը ճեղքելու և անոնց մէջէն իրեն ճամբայ բանալու։ Կը յարձակի. բայց ո՛չ միայն չի յաջողիր այլ և... «գերի կ'իյնայ»։ Զարն անմիջապէս իւր հետեւորդաց կարգը կ'անցունէ այս «գերին»։ Այս ձեռնարկութեան արտասովոր յանդգնութիւնն և ձախող ելքը խորին տպաւորութիւն կ'ընեն ներկայ անձանց վրայ, թէ՛ զինուորական տեսակէտով և թէ իբրեւ յայտարար նշան Վիլհէլմ Բ. Կայսեր բնաւորութեան։ Միքանի ժամ ետքն երկու կայսերք և իրենց հետեւորդք Մոլոսքովիցի կայարանին պարտէզին մէջ կը գտնուէին։ Վիլհէլմ Բ. կը շրջագայէր անհանգարտ քայլով։ Մէկ անգամ միայն կանգ կ'առնու քանի մը փրանսերէն բառեր ըսելու ներկայ տիկնոյց միոյն, բայց ուրիշ խօսակցութեանց չի խառնուիր, և ո՛չ ոք իրեն խօսք կ'ուղղէ։

Ուրիշ տեղեկութեան մը նայելով, այս ռուսական ռազմափորձերու միջոցին զանազան արկածք պատահեր են։ Մանաւանդ տասն զինուորներ կը մեռնին՝ ի Լուկա նաւերով կազմեալ կամուրջ մը օդն հանելու միջոցին, որ այս ռազմափորձերու կարգին մէջ կատարելի գործողութիւն մ'էր։

ՎԱԹԵՐԼՈՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

Պրուսէլ քաղաքն իւր գերեզմատունները փակել որոշած լինելով, Պելճիոյ անգլիական գաղթականութիւնն յԷվէռ գետին մը գնած էր հոն փոխադրելու համար Վաթերլոյի ճակատամարտին մէջ ինկած անգլիացի սպայից և զինուորաց ոսկերոտիքը։ Փոխադրումը կատարեցաւ, և այն ոսկերոտիքն ամփոփող դամբարանին վրայ հոյակապ յիշատակարան մը կառուցուեցաւ, որոյ բացումը մեծ հանդիսիւ տեղի ունեցաւ անցեալ շաբթու։ Քէմպրիճի դուքսն, սպարապետ բրիտանեան բանակի և հօրեղբօրորդի թագուհւոյն, Անգլիոյ դեսպան Լորտ Վիվիան և բազմաթիւ երեւելիք ներկայ էին։ Լորտ Վիվիան սա կարեւոր յայտարարութիւնն ըրաւ. «Այս յիշատակարանը կառուցանելով ուրիշ նպատակ չունեցանք բայց եթէ ի Վաթերլօ ինկած անգլիացի զօրականաց յիշատակն անկորուստ պահել ի նշան ազգային երախտագիտութեան։ Չունեցանք ուրիշ նպատակ մը, որ արդէն անհամաձայն պիտի լինէր սիրալիր զգացմանց զորս կը տածենք այն մեծ ազգին (Ֆրանսայի) նկատմամբ որուն հետ 75 տարիէ հետէ (Վաթերլոյի պատերազմէն ի վեր) խաղաղ և բարեկամական յարաբերութիւններ կը տածենք, որոց շնորհիւ ջնջուած է անցեալ պատերազմաց յիշատակը։»

Ի ՀԷԼԻԿՈԼԱՆՏ

Հէլիկոլանտ կղզւոյն Գերմանիոյ թողման պաշտօնական գործողութեան կատարումէն հազիւ մէկ ժամ ետքը ծնաւ «Հէլիկոլանտցի առաջին զինուորն գերման բանակին»։ Որովհետեւ, ինչպէս յայտնի է, կղզւոյն բնակիչք թէեւ զերծ են զինուորական ծառայութենէ, բայց կղզւոյն Գերմանիոյ անցնելէն ետքը ծնած Հէլիկոլանտցիք ենթակայ այս ծառայութեան գերման բանակին մէջ։ Այս նորածին զինուոր աղքատ կօշկակարի մը զաւակն է։ Նոյն պահուն Հէլիկոլանտ գտնուող բազմաթիւ այցելուաց մէջ, յորս բազմաթիւ Պերլինցիք, անմիջապէս հանգանակութիւն բացուեցաւ ի նպաստ նորածին զինուորին և իւր ծնողաց, և արեւը մարը չմտած, կլորիկ գումար մը նուիրուեցաւ նորածին մանկան հօր, որ այս բարեբաստութեան—կամ չարաբաստութեան—մէջ կրցաւ օրհնել գերմանական գրաւումը։

ՄԵՌԵԼՈՑ ՏՕՆԸ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Ս. Աստուածածնայ տօնին մեռելոց օրն, ինչպէս ուրիշ մեռելոց օրեր, Ռուսք, Արեւելեան եկեղեցւոյ ուրիշ անդամոց նման, սովոր են ուտելիքներով ուխտի երթալ գերեզմանատուներ, ուր կ'ուտեն և կը խմեն մինչեւ երեկոյ, օրհնելով հանդերձ իրենց հանգուցեալ ծնողաց, պարագայից և ազգականաց յիշատակն։ Այս անգամ այս սովորութիւն ի Վիլնա աղետալի ելք մ'ունեցաւ։ Ստուար բազմութիւն մը հաւաքուած էր տեղւոյն գերեզմանատան մէջ, բայց հազիւ թէ բազմութիւնն հեռացաւ, գերեզմանատունը կրակ առաւ։ Խոտերը սաստիկ չորցած էին, և կ'երեւի թէ տաք գլուխ ուխտաւորներն ալ անզգուշութեամբ կրակ ձգած էին։ Այս տօնական առթիւ մեծ քանակութեամբ բերուած փայտեայ խաչեր ու պսակներ ճարակ տուին հրդեհին, որ ամբողջ գերեզմանատունը ծածկեց խոյոն։ Եկեղեցին ազատեցաւ, բայց քահանային բնակարանն այրեցաւ, գերեզմանատունն ալ անհուն մոխրակոյտ մը դարձաւ։

—)(18)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՆԿՈՒՄԸ

—Ի՞նչ է այդ սիրուն երիտասարդին անունը, հարցուց կոմսն յօնքը պռստելով։

—Սանզաքի դերակոմս։

Պ. տը Լաուէսի դէմքը մթագնեցաւ։

Ոտքի ելաւ, իբր թէ զսպանակէ մը մղուած ըլլար, նայուածքին մէջ մթին շողերով։

—Ի՛նքը, ի՛նքը, գոչեց բարկութենէն դողահար ձայնով մը։

Մարքիզուհին, շուարած, անոր երեսը կը նայէր։

—Ըսել է դուք կը ճանչնա՞ք Պ. տը Սանզաքը, հարցուց։

—Այո՛, այո՛, կը ճանչնամ։

—Եւ կ'երեւի թէ բնաւ չես սիրեր զայն։

—Չեմ գիտեր թէ այսօր ի՞նչ եղած է. բայց իմ գիտցածս, դեռ քանի մը տարի առաջ, անպիտանին մէկն էր։

—Ո՛հ.

—Տիկին մարքիզուհի, յարեց կոմսը կատաղի ձայնով մը, անուն մը կը փընտռէի, և դուք յայտնեցիք ինծ այդ անունը, այո՛, ինքն է։ Ո՛հ, դժբաղդ կին, այս կերպով իր վատութիւնն և իմ կրած ամօթս աւելի սաստիկ կըլլան։ Եւ աղջիկս առեւանգեց այդ մարդո՛ւն տանելու համար։ Ո՛հ, . . . ո՛հ . . . ո՛հ . . .

Կոկորդին մէջ հեծկլտանքի նման բան մը ելաւ, և կոմսը ծանր կերպով ինկաւ իւր աթոռին վրայ։

Թ

ԻՆՔՆ Է

Լաուէսի կոմսն յուսահատ, ընկճուած կ'երեւէր։

—Բարեկամս, ըսաւ տիկին տէ Մօնբէռէ, գուցէ քիչ մը աճապարեցիք Պ. տը Սանզաքը ամբաստանելով։

—Ոչ, պատասխանեց կոմսը, պիտի տեսնէք թէ չեմ սխալիր։

—Սակայն ձեր ըրածը պարզապէս ենթադրութիւն մըն է։

Այս մարդն ամեն բան ընելու կարող է։

—Ուրեմն ո՞խ ունիք իրեն դէմ։

Կոմսը գլխու արհամարհոտ շարժում մը ունեցաւ։

—Մարդս չի կրնար ոխ պահել մէկուն դէմ զոր գերագոյնապէս կ'արհամարհէ։

—Գուցէ հին ատելութիւն մը ունենաք։

—Այո՛։

—Ի՞նչ ըրած է ձեզ։

—Ինծի, գրեթէ ոչինչ. այդ եղածը բանի տեղ չեմ դներ. սակայն ուրիշ խնդիրներ կան։

—Իրա՞ւ։

—Ներեցէք որ ձեզմէ ծածկեմ այդ տխուր պատմութիւնը։ Կը մտածեմ այդ մարդուն կարգ մը վայրագութեանցը վրայ խօսելէ։ Սաչափն ըսեմ ձեզ թէ այդ մարդն իբր իմ մահացու թշնամիս կը նկատեմ։

—Անշուշտ դուք ինձմէ լաւ կը ճանչնաք զայն, ըսաւ մարքիզուհին։ Դեռ երեսուն տարեկան չկայ. եթէ հիմակուց խղճին վրայ ծանր բեռ մը ունի, ըսել է թէ վարպետ կեղծաւորին մէկն է, վասն զի արտաքին երեւոյթն սքանչելի է և կատարելապէս անմեղութիւն կը կեղծէր։ Շատ անգամ տեսած եմ զինքը տիկին տը Սէրսիի և ուրիշներու տանց մէջ։ Հաւանաբար առաջին անգամ տիկին տը Սէրսիի տան մէջ պատահած ըլլալու է Էլէնին։ Թէպէտ ինծ ներկայացուեցաւ, բայց տունս չեկաւ բնաւ։ Իրաւ է որ դուռս իր երեսին գոցելու առիթ չունեցայ. երբէք չէր խնդրած ինձմէ որ զինքն ընդունիմ։ Հիմակ կը հասկնամ թէ ինչո՛ւ համար. կը վախնար որ այստեղ ձեզի կը պատահի։ Եթէ ինծի անհաճոյ չէր, չեմ կրնար ըսել նաեւ թէ շատ հաճելի էր. իւր ձեւերը կեղծ կ'երեւէին ինծի. լեզուին մէջ չափուած ձեւուած բան մը կար և հագուստը քիչ մը շատ [illegible] կ'երեւար ինծ. իմ կարծեօք, թէ՛ երիկմարդուն և թէ՛ կնոջ համար բնականը գերագոյն ազնուականութիւն է։ Կ'երեւի թէ դերակոմսը բաւական կլորիկ հարստութիւն մը ունի։

—Հօրմէն ժառանգած է որ երկու տարի առաջ մեռաւ։

—Երեք չորս միլիոն, կ'ըսեն։

—Չեմ գիտեր։

—Վերջապէս, դուք կ'ըսէք թէ Սանզաքի դերակո՞մսն է։

—Այո՛ և շատ չ'անցած պիտի ստուգեմ։

—Ի՞նչ կերպով։

—Բաւական է որ գիտնամ թէ այս վայրկենիս Բարիզ կը գտնուի. եթէ նախընթաց գիշեր մեկնած է, այլեւս տարակուսելու տեղի չի մնար։

—Գոնէ ձեր ենթադրութեան իբր հիմ մը պիտի ծառայէ այդ տեղեկութիւն։

—Գիտէ՞ք թէ ուր կը բնակի։

—Ո՛չ, բայց տասը վայրկեանէն իր հասցէն կ'ունենանք։ Գիտէք թէ տիկին տը Սէրսիի բնակարանը հեռու չէ։

—Ճշմարիտ է։

Տիկին տը Մօնբէռէ զանգակի մը չըւանը քաշեց։

Սպասաւոր մը երեւցաւ իսկոյն։

—Ժօզէֆ, ըսաւ նմա մարքիզուհին, շուտ մը տիկին տը Սէրսիի տունը երթայիր և իմ կողմէ Պ. տը Սանզաք դերակոմսին հասցէն հարցունէիր։

Սպասաւորն հեռացաւ։

—Արդեօք միտք ունիք դուք անձա՞մբ երթալու Պ. տը Սանզաքի տունը, ձեր փափագած տեղեկութիւններն առնելու համար, հարցուց մարքիզուհին առ Պ. տը Լաուէս։

—Ի՞նչ վնաս ունի։

Տիկին տը Մօնբէռէ գլուխն օրօրեց։

—Ո՛չ, ըսաւ, կարգ մը դիմումներ կան զորս Լաուէսի կոմսը չի կրնար անձամբ ընել։

—Ճշմարիտ է, իրաւունք ունիք։

Կոմսը վայրկեան մը մտախոհ մնալէ յետոյ, յարեց.

—Ես մէկը կը գտնեմ։

—Գալով այն կէտին թէ Սանզաքի դերակոմսն այս միջոցիս Բարի՞զ է, կամ թէ, հակառակ պարագային մէջ, ո՞ր օր մեկնած է, այս տեղեկութիւնները քաղելու համար կրնամ իմ սպասաւորացս մին գործածել։

—Ես եկած եմ ձեզմէ խնդրելու որ օգնէք ինծ, տիկին մարքիզուհի, ուստի կ'ընդունիմ ձեր առաջարկը։

—Ըսենք թէ ձեր ենթադրութիւնը ճշմարիտ ըլլայ, այն ատեն կարծեմ դժուար պիտի ըլլայ մեզ Պ. տը Սանզաքի գացած տեղը գտնել։

—Պիտի փնտռեմ, տիկին մարքիզուհի, անհոգ եղէ՛ք, արգելքներուն առջեւ չպիտի ընկրկիմ։

—Ձեր կամաց հզօրութեան վրայ չեմ տարակուսիր։

Սպասաւորը վերադարձաւ։ Քառորդ ժամէն պակաս միջոցի մէջ կատարած էր իրեն եղած յանձնարարութիւնը։ Տիկին տը Սէրսի գրաւորապէս ղրկած էր իւր պատասխանն առ տիկին տը Մօնբէռէ։ Սանզաքի դերակոմսին հասցէն հաղորդելէ յետոյ, հետեւեալ տողերը կը գրէր զորս մարքիզուհին բարձրաձայն կարդաց.

«Երէկ, Պ. տը Սանզաքէն տեղեկութիւն մը հարցունելու պէտք ունենալով, «սպասաւորացս մին անոր տունը ղրկեցի։ «Պատասխանած էին սպասաւորիս, թէ Պ. «տը Սանզաք առջի իրիկունը մեկնած էր «երկար ուղեւորութիւն մը կատարելու «համար։ Չեմ գիտեր թէ ո՞ւր գնացած «է, վասնզի իւր մեկնումը չէր իմացուցած «ինծ, և այս բանիս համար քէն պահած «եմ իրեն»։

Կոմսը՝ բուռն յուզման մը մատնուած, ոտքի ելած էր։

—Հիմակ, տիկին կոմսուհի, ըսաւ տխուր ձայնով մը, համոզուեցա՞ք։

—Կ'սկսիմ հաւատալ թէ խաբուած չէք եղեր։ Ուրեմն Էլէն չէ՞ր գիտեր թէ այդ երիտասարդը ձեր թշնամին էր։

—Սանզաքի դերակոմսին խօսքը չեմ ըրած բնաւ Լաուէսի կոմսուհւոյն։

—Եւ ինքը անոր անունը արտասանած չէ՞ր ձեր առջեւ։

—Երբէ՛ք։

—Ճակատագրային բաներուն մէջ տեսակ մը կապակցութիւն կայ։ Եթէ Էլէն Սանզաքի դերակոմսին խօսքը բացած ըլլար ձեզ, դուք պիտի արթնայիք. անշուշտ պիտի ըսէիք իրեն՝ այդ երիտասարդին վրայ ունեցած կարծիքնիդ, եւ կոմսուհին աւելի զգուշութեամբ շարժելով, ինքզինքը պիտի պաշտպանէր անոր դէմ։

(Շարունակելի)

ՍԼԱՒՔ Ց'ԱՒՍՏՐԻԱ

Ի Վիեննա սլաւական մասնախումբ մը կազմուեցաւ՝ ամենայն գործունէութեամբ մասնակցելու համար ընտրական պայքարին վասն ընտրութեան Նահանգային երեսփոխանական ժողովոյ Ստորին Աւստրիոյ մէջ, ի պաշտպանութիւն սլաւ ժողովրդեան քաղաքական շահուց, որ ստուար թիւ մը կը կազմէ Վիեննայի մէջ և ի շրջակայս,—որոցմէ կը բաղկանայ «Ստորին Աւստրիոյ» Նահանգը։ Շատ մը Սլաւներ ընտրելի պիտի առաջարկեն իրենք զիրենք իբրեւ սլաւ։ Այս շարժման գլուխն է սլաւ հրապարակագիր Պ. Զիմնի, որ 1887ին բանտարկեցաւ պետական դաւաճանութեան յանցանօք։ Վիեննայի երդուեալ դատաւորք անպարտ վճռեցին զՊ. Զիմնի, որ ռուսաէր թերթ մը կը հրատարակէր ի Վիեննա։ Պ. Զիմնի յայնժամ Փեթերսպուրկ գնաց, ուստից մօտերս դարձաւ՝ այս սլաւական ընտրական շարժման գաղափարով սպառազինեալ։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Զարայի մօտ (Դալմատիոյ մէջ) մեծ անտառ մը քանի օրէ ի վեր կ'այրի։ Անտառաց հրդեհներ այս պահուս ամեն կողմերէ կը ծանուցուին։ Պէլովայի անտառն եւս կ'այրի, հակառակ պուլկար իշխանութեանց բոլոր զգուշութեան։

—Աւստրիոյ թղթատարական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ իւր Կ. Պոլսոյ ճիւղը մինչեւ երեք քիլոկրամ ծանրութեամբ ծրարներ կ'ընդունի գլխաւոր հելլենական քաղաքներու և յոնիական կղզեաց ուղղեալ։ Իւրաքանչիւր ծրարի համար մէճիտիյէ դրամ ինն ղրուշ վճարելի է միօրինակ։

ՖՐԱՆՍԱ

Ամ ըստ ամէ կը ստուարանայ ֆրանսական բանակն։ Այս տարի գրուած նոր զինուորաց թիւն 184,922ի կը բարձրանայ, այսինքն 54,469 զինուոր աւելի քան անցեալ տարի։ Ըստ զինուորական նոր օրինաց, այս 184,922 զինուորներէ 50,866 հոգին մէկ տարի միայն պիտի ծառայեն, և 122,656 հոգին երեք տարի։ Ծովային բանակի համար եւս եռամեայ ծառայութեան պայմանաժամով 11,400 զինուորք գրուած են այս տարի։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Վիլհէլմ Բ. Նարվա գտնուած միջոցին շատ ցուրտ վարմունք ունեցաւ Ռուսիոյ պատերազմական Նախարար Վանովսքի զօրավարին հետ, որոյ ֆրանսասիրութիւնն հանրածանօթ է։ Զինուորական հացկերոյթի մը առթիւ Վիլհէլմ Բ. ֆրանսերէն լեզուաւ խօսք ուղղելով պատերազմական Նախարարին՝ ըսաւ.

—Զօրավա՛ր, լաւ երեւոյթ ունիք. կ'երեւի թէ օգուտ քաղած էք Ֆրանսայի մէջ ձեր կազդուրիչ բնակութենէն։

—Երբ իմ օգոստափառ Վեհապետս քանի մը շաբթուան արձակուրդ կը շնորհէ ինծ, միշտ Ֆրանսա կ'երթամ հանգչելու և կազդուրուելու համար,—պատասխանեց պատերազմական Նախարարը։

Այս կարճ խօսակցութենէն ի վեր, Վիլհէլմ կայսր այլ եւս բնաւ չխօսեցաւ ռուս Նախարարին հետ։

ՄԱՐԵՇԱԼ ՄՈԼԹՔԷ

Մարէշալ Մոլթքէի ծննդեան 90րդ տարեդարձին առթիւ, Գերմանիոյ ամեն քաղաքաց կողմէ հասցէական ուղերձ մը պիտի մատուցուի իրեն, արկղի մը մէջ դրուած, որոյ վրայ կայսեր կիսարձանը պիտի գտնուի՝ 1870ին Ֆրանսացուցմէ գրաւեալ թնդանօթաց մետաղով յօրինուած։ Մէքլէմպուրկի Փարխիմ քաղաքին մէջ ուր ծնած է Մոլթքէ, հանգանակութիւն բացուեցաւ, որոյ հասոյթով պիտի գնուի մեծանուն ռազմագէտին ծննդատունն։ Այս տուն Մարեշալին պիտի նուիրուի, որ բարեգործական նպատակի մը պիտի սահմանէ զայն, հանգանակութենէն աւելցած գումարին հետ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգ. Պատրիարքարանի գործակատար Աբրահամ էֆէնտի Ֆրէնկեան երէկ Դատական պաշտօնատունը տարաւ Եկեղեցական Համագումար Ժողովոյ յիշատակագիրն (*) ի պատասխանի Դատական Նախարարութեան կողմէ եկած վերջին Թէզքէրէին։

Դատական Նախարար Վսեմ. Րիզա փաշա բացակայ ըլլալով, Աբրահամ էֆէնտի այդ պաշտօնագիրն յանձնեց խորհրդական Վսեմ. Վահան էֆէնտիի։

Խառն Ժողովն վաղը ի նիստ պիտի գումարի ի Պատրիարքարան։

Խառն Ժողովոյ գումարումէն առաջ տեղի պիտի ունենայ Կրօնական Ժողովոյ շաբաթական նիստը։

(*) Երէկ սխալմամբ ծանուցուած էր թէ այդ պաշտօնագիր չորեք օրը տարուած է։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Այս շաբաթ օր վայելուչ հանդիսիւ կատարուեցաւ ի Րումէլի Հիսար, փաստաբան Պետրոս էֆէնտի Պապայեանի քրոջ՝ Ազն. օրիորդ Բօլին Պապայեանի ամուսնութիւնն ընդ Պ. Բօղ Գուրեանի։

Նորապսակ ամուսինք նոյն երեկոյին իսկ մեկնեցան մայրաքաղաքէս յԵւրոպա, հարսանեկան ուղեւորութիւն մը կատարելու համար։

ԱԶԴ

Վիեննական Մխիթարեանց ի Բանկալթի վարժարանը Սեպտեմբեր 3ին առաւօտը ժամը կէսին (7 1/2ին ըստ եւրոպացւոց) պիտի բացուի և նոյն օրը դասախօսութիւնները պիտի սկսին։ Կը խնդրուի որ աշակերտները ժամանակին ներկայանան, որպէս զի իրենց կարգը չկորսնցնեն։ Այս հրատարակութիւնս առանձին հրաւիրատոմսի տեղ կը գործէ։

Հ. ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ Ծ. Վ. ԱՒԳԵՐԵԱՆ
Վարիչ

Օգոստ. 21 1—4

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ եպարքոսական թղթակցութեանց դիւանի հեռագրական սենեակին տնօրէն Պէհզատ պէյի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ նոյն սենեակի քարտուղարներէն Շեվքէթ, Էմին ու Ատիֆ պէյերու և Հռոմի օսմանեան դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Րէշիտ պէյի։

Սալիսէի աստիճան՝ եպարքոսական թղթակցութեանց դիւանի հեռագրական սենեակի քարտուղարներէն Մուհիէտտին պէյի և Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդականաց օգնականներէն Ահմէտ Մուխթար պէյի։

—

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ բժշկական վարժարանին վերատեսուչ Սաիպ փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Պէրութի Րէժիի տնօրէն Ասըմ պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ եպարքոսական թղթակցութեանց դիւանի հեռագրական սենեկին քարտուղարներէն Ճէվատ պէյի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ ելմտական Նախարարութեան ընդհանուր հաշուակալութեան դիւանի քարտուղարներէն Շեվքէթ պէյի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ եպարքոսական թղթակցութեանց դիւանի հեռագրական սենեկի քարտուղարներէն Ֆուատ ու Սաֆվէթ պէյերու։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ սպանիական նախորդ դեսպան Պէնտանա մարքիզին որդւոյն։

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Եւրոպական ու ասիական գաւառներէ եկած հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ ամեն կողմ մեծ շքով տօնուած է Վեհ. Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձը։

Վիեննայի, Լոնտոնի, Փարիզի եւ Բեդրսպուրկի օսմանեան դեսպանատանց մէջ Վեհ. Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձին առթիւ հացկերոյթներ տրուած եւ գիշերն եւս շքեղ լուսավառութիւնք եղած են։

ՄԻՒՆԻՐ ՊԷՅ

Վեհ. Սուլթանն Իմթիազ պատուանշանի ոսկի շքադրամը շնորհած է Արտաքին գործոց Նախարարութեան մէքթուպճի և Օտար Մամլոյ դիւանին տնօրէն Միւնիր պէյի։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

Շաբաթ օրը Ֆէնէրի Պատրիարքարանին մէջ ի նիստ գումարեցաւ երեք եկեղեցական և երկու աշխարհական անդամներէ կազմեալ յանձնաժողովն որ պաշտօն ունի պատասխան մը պատրաստել Դատական Նախարարութեան վերջին Թէզքէրէին՝ ի պատասխանի Պատրիարքարանի երկրորդ Թագրիրին որով Տ. Դիոնէսիոս Պատրիարքը կը կրկնէր իւր հրաժարականը։

Պատրաստեալ պատասխանագրոյ ծրագիրը կարդացուեցաւ Յանձնաժողովոյ շաբաթ աւուր նստին մէջ և որոշուեցաւ որ Սինոդն ու Քաղաքական Ժողովը համագումար նիստ ընեն այսօր այդ պատասխանագիրը նկատողութեան առնելու համար։

ՄԵԾ ԿՂԶԻ

Կիրակի օրը ժողով մը գումարեցաւ ի Մեծ Կղզի խորհրդակցելու համար շինուելիք Նաւահանգստին վրայ։ Ժողովին կը նախագահէր կղզիներու գայմագամ Մուհարրէմ պէյ։ Ներկայ էին կղզւոյն երեւելիք ոմանք, Նախագահ պէյը ներկայից կարծիքն հարցուց Նաւահանգստի շինութեան վրայ։ Ներկայներէն Ազարեան էֆէնտի այդ շինութեան դէմ խօսեցաւ և իւր կարծիք արժանացաւ մեծամասնութեան հաւանութեան, որով ժողովն որոշեց չշինել այդ Նաւահանգիստը։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մէքքէի առողջապահական վիճակին վրայ ո՛ր եւ է տեղեկութիւն առնուած չէ. սակայն Ճիտտէի առողջապահական քննիչին կողմէ եկած հեռագրոյ մը համաձայն՝ օգոստոս 18ին Ճիտտէի մէջ հնտախտէ երկու մահեր միայն պատահած են։

Տիարպէքիրէն, Մուսուլէն և Վանէն զանազան թուականներով եկած հեռագրեր գոհացուցիչ տեղեկութիւններ կուտան այդ կողմերու առողջապահական վիճակին վրայ։ Այդ հեռագրերու համաձայն, օգոստոս 15էն ի վեր Մարտինի մէջ և յուլիս 30էն մինչ օգոստոս 18 Ճէզիրէի մէջ որ և է դէպք պատահած չէ։ Նոյնպէս քանի օրէ ի վեր Զախօ, Զիպար գաւառակաց և մէկ քանի օրէ ի վեր Րէվանտիզ գիւղաքաղաքին մէջ բնաւ հնտախտի դէպք պատահած չէ։

ՏՈՔԹ. ՍԷՄՈԼԼԱ

Իտալական հռչակաւոր բժիշկ Տոքթ. Սէմոլլա, ընկերակցութեամբ իտալական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Քանձիաի, երէկ Բ. Դուռը գնաց և այցելութիւն տուաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին ու Վսեմ. Խորհրդականին։

ՕՍՄ. ՐԷԺԻՆ

Օսմ. ծխախոտի Րէժիի Պաշտպանի մասնաճիւղը կը գանգատի թէ Համալէնտները ծխախոտի մաքսանենգութիւն կընեն և կը խնդրէ որ իշխանութիւնք պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուն, նկատելով որ առանց զինուորական զօրութեան կարելի չէ ձերբակալել այդ մաքսանենգները։

—Այս. կառավարութիւնը հրաման տուած է գաւառական իշխանութեանց՝ հսկել որ գիւղացիք պէտք եղածէն աւելի ծխախոտ չի մշակեն։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Ռումանական կառավարութիւնն հրաւիրած է օսմ. կառավարութիւնը՝ ներկայացուցիչ մը ղրկել զինուորական մեծ ռազմափորձերուն որք մօտերս պիտի կատարուին ի Ռումանիա։

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հունգարական ընկերութիւն մը, Ադրիանուպոլսոյ մէջ Թրամվէի գիծ մը հաստատելու նպատակաւ, երկրաչափներ ղրկած է հոն, որք ճամբաները կը չափեն և քարտէսներ կը պատրաստեն։

Թրամվէյի գիծը պիտի սկսի երկաթուղւոյ կայարանէն և Ալաճ-Բազարէն անցնելով պիտի երթայ մինչև Միխալ Քէօփրիւսի։ Երկրաչափը պատրաստելէ յետոյ հարկ եղած քարտէսներն ու յատակագծերը, Վիեննա գնացած է։

—Ադրիանուպոլսոյ Ճէրիտէ լրագիրը կը պատմէ թէ պուլկար կառավարութիւնը Հարմանլըի կայարանը վար դրած և Ադրիանուպոլիս վերադարձուցած է ութ ուղեւորներ, անցագրերու Ֆրանսերէն մասը գրուած չ'ըլլալուն համար։

—Բերոյի մեծ փողոցին վրայ գտնուած սրճարաններէն միոյն սպասաւորը դաշոյնով ինքզինքն վիրաւորեց և անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։ Այդ սպասաւորը քսան հինգ տարեկան երիտասարդ մըն էր։

ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ Ի ՄԵԾ-ԿՂԶԻ

Շաբաթ գիշեր Մեծ-Կղզիի Նաւամատոյցի գազինօն Մանէլ Նիքօլի ներկայացման պահուն միջադէպ մը պատահեցաւ որ բաւական իրար անցում առաջ բերած է կղզւոյն մէջ։ Կալաթա-Սէրայի վարժարանին նախկին դասատուներէն Ապտուլլահ պէյ անուն արաբ մը առաջին միջնարարի միջոցին Նստարանաց շարքէ մը անցած պահուն հելլենական հպատակ Բասթի անուն երիտասարդի մը գաւազանը գետին ձգեց և միանգամայն ոտքին վրայ կոխեց։ Պ. Բասթի դիտել տուաւ թէ այդպիսի պարագայի մը մէջ քաղաքավարութիւնը կը պահանջէ ներումն խնդրել։ Ապտուլլահ պէյ նեղանալով այս դիտողութենէն, անպատշաճ պատասխան մը տուաւ. ասոր վրայ, ծանր խօսքեր փոխանակուեցան երկու կողմէ։ Երկրորդ միջնարարին, Պ. Բասթի պտոյտ մ'ընելու համար երբ քիչ մը հեռացաւ, Ապտուլլահ պէյ անոր հետեւեցաւ և սկսաւ անարգել զնա։ Պ. Բասթի ըսաւ թէ գազինօն կռւոյ յարմար վայր մը չէ, մանաւանդ որ ինք հետն ընտանիք ունի։ Ուստի հրաւիրեց իւր հակառակորդն որ եթէ կ'ուզէ կռիւը շարունակել, դուրս ելլեն առանց ներկայացումը խանգարելու, կ'երեւի թէ այս հրաւէրին ի պատասխան, Ապտուլլահ պէյ ծանր նախատինք մը ըրած է իւր հակառակորդին, վասն զի կը պատմուի թէ Պ. Բասթի ապտակ մը զարկած է անոր երեսին։ Ասոր վրայ կռիւը մեծցաւ, հանդիսականք, մանաւանդ կիները, յուզուեցան. բայց վերջապէս մի քանի անձանց միջամտութեամբ կարելի եղաւ կռուարարները բաժնել։

Ապտուլլահ պէյ կառավարական պաշտօնատունը երթալով բողոք բարձաւ, և ոստիկանութիւնը ուզեց ձերբակալել Պ. Բասթին և իւր ընկերները. սակայն ասոնք նաւակով մը Ճիաքօմօ պանդոկին առջեւ եկած և անկէց իրենց տունը գացած էին։ Յաջորդ առաւօտուն կանուխ, պահակներ ղրկուեցան Պ. Բասթիի տան առջեւ, որպէս զի դուրս ելլելուն պէս, բռնեն զինքը։ Քիչ վերջը, իմացուելով որ Ապտուլլահ պէյ առաջին շոգենաւով Պոլիս իջած է, Պ. Բասթի և ընկերը Պ. Պալատուր, իրենց բարեկամաց խորհրդով կառավարական պաշտօնատունը գնացին ուր վար դրուեցան մինչեւ իրիկուն։ Այս միջոցին, Բասթի ընտանիքն իրողութիւնը կը հեռագրէր հելլենական ընդհանուր հիւպատոսին որ պատասխանեց թէ մինչեւ որ ինք գայ, հիւպատոսական դատարանի նախագահ Պ. Նաումի դիմեն, որ կղզի կը բնակի։ Այս վերջինոյն, Պ. Նիքոլա Զարիֆիի և այլոց միջամտութեամբ և երաշխաւորութեամբ երկու երիտասարդներն արձակուեցան, պայմանաւ որ խնդիրը Գարթալի դատարանին յանձնուի։

Հելլենական ընդհ. հիւպատոսը կիրակի իրիկուն կղզի գնաց և այցելութիւն տալով գայմագամ Մուհարրէմ պէյի, տեղեկութիւններ առաւ պատահած դէպքին վրայ։

Բազմաթիւ վկայներ հրաւիրուած են կղզւոյն ոստիկանատունը, ի մէջ այլոց Կիրիալի Մուսթաֆա փաշայի որդին Ալի պէյ որուն վկայութիւնք Պ. Բասթիի նպաստաւոր կերեւին։

Կըսուի թէ ընդհ. հիւպատոսին կողմէ եղած դիտողութեանց վրայ, գայմագամ պէյը խոստացեր է համոզել Ապտուլլահ պէյը որպէս զի դատ չի բանայ Պ. Պ. Բասթիի եւ Պալլատուրի դէմ։

(Մա. Օրէնիու)

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ

Հելլենական Միաուլիս մարտանաւն, ուր ծովային մարզանաց վարժուող ուսանողներ կը գտնուին, ամսոյս 15ին Իզմիրի Նաւահանգիստն հասեր է։ Հրամանատար Պ. Թէօքարիս՝ Իզմիրի հելլենական հիւպատոսին և բազմաթիւ սպայից հետ ցամաք ելլելով, այցելութիւն տուեր է կուսակալ Խալիլ Րիֆաթ փաշայի։ Նոյն օրը, արտաքին գործոց դիւանի տնօրէն Արմենակ էֆէնտի փոխադարձ այցելութեան գացեր է ի շոգենաւ։

ԱՒԱԶԱԿԱՑ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ

Երէկ պատմեցինք ձերբակալումն այն աւազակաց, որք Պրուսայի ու Պիլէճիկի կողմերն երկար՝ ատեն ասպատակած էին։

Արդ, այս աւազակաց գողօնաթաքոյցը Տիգրան անուն հայ մ'է, որ միգավաճառաց հաւաքիչն է մաքսատան մէջ։ Տիգրան այդ աւազակաց Պոլիս գալը դիւրացուցած է Սկիւտարէն ի Սիրքէճի բերելով, ուր օթէլ մը տարած և հոն բնակեցուցած է ըսելով թէ իւր հովիւներն են։ Աւազակաց ձերբակալումէն յետոյ Տիգրանի տունը խուզարկուելով բաւական թուով զէնքեր գտնուած են։ Տիգրանի ձերբակալուած պահուն վրայէն երեսուն ոսկի գտնուած է։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սէլանիկի մէջ անցեալները կատարուած մարդահամարէ մը հասկցուած էր թէ Նահանգին բնակչաց ընդհանուր թիւն է 966.308, որոց 505.470ը այր և 460.838ը կին։ Անկից մինչեւ ցայսօր, գրեթէ չորս տարի, եղած ծննդոց թիւը հասած է 79.975ի և վախճանմանց թիւը 60.609ի, որով բնակչաց թուոյն վրայ 19.306 հոգւոյ յաւելումն մը եղած է և հետեւաբար բնակչաց ընդհանուր թիւը հասած է 985.614ի։

—Սէլանիկի տասանորդի տրոց այս տարուան հասոյթը 19.250.000 ղրուշ եղած է, մինչդեռ անցեալ տարի եղած էր 23.956.060 ղրուշ, որով այս տարի 4.715.000 ղրուշի պակաս մը կայ, այսինքն հարիւրին քսան համեմատութեամբ։

Պերլինի օսմ. դեսպան Թէվֆիգ փաշա, որ առժամեայ կերպիւ մայրաքաղաքս եկած է, Թագաւորութեան Ա. շրջանակի հաշուակալ Մէհմէտ էֆէնտիի տունը վարձած է ի Գապաթաշ։

—Շիրքէթի 17 թիւ շոգենաւն երէկ առաւօտ ժամ 2ին կամուրջին մօտեցած պահուն Նաւահանգստի պաշտօնեաներէ մին, որ դուրս ելլելու համար կ'աճապարէր, ծովն ինկաւ։ Նաւաստիներէ մին անմիջապէս ծովը նետուելով, ազատեց զնա։

—Երէկ Ալէմտաղի շրջակայ անտառէն հրդեհ ծագելով, բաւական ատեն այրեցաւ։

—Տէրքոսեան ջրի ընկերութեան կառապաններէն Սալիհ և իւր երկու ընկերք, անցեալ օր ձիերով ծովը կը մտնեն Բէշիկթաշի մօտ և լողալ չգիտնալով Սալիհ ու իւր ընկերներէ մին կը խեղդուին։

—Առաջին կարգի զրահաւորաց հրամանատար Ֆերիք Մէհմէտ փաշա, կիրակի օրը լուսավառութեան համար իւր տան առջեւ շինել տուած բարձրաւան դակին վրայ կեցած պահուն ոտքը սահելով վար ինկաւ և մարմնոյն այլ եւ այլ կողմերը վիրաւորեցաւ։ Անմիջապէս բժիշկներ կոչուելով հարկ եղած դարմանները տուին։

—Ստոյգ կ'իմանանք թէ Գոնեայի կուսակալ Սուրուրի փաշա ծանրապէս հիւանդ ըլլալով, իւր ընտանիքը նախընթաց օր Գոնեա ուղեւորած են։

—Կիրակի գիշերուան լուսավառութեանց պահուն Էմինէօնիի առջեւ նաւաձիգ շոգենաւ մը նաւակ մը ընկղմեց, յորում կը գտնուէին երեք կին և տղայ մը։ Թէեւ անմիջական օգնութիւնք հասան, սակայն այդ երեք կիներն ու տղան խեղդուեցան և միայն նաւավարն ազատուեցաւ։ Կըսուի թէ նաւաձիգ շոգենաւին մէջ խեղկատակ մարդեր գտնուելով, նաւավարն ու նաւաստիք զանոնք դիտելու զբաղեր և անուշադրութեամբ պատճառ եղեր են այդ ցաւալի դէպքին։ Նաւաձիգ շոգենաւն, որ հելլենական դրօշ կը կրէր, անմիջապէս հեռացեր է անկէց։

—Իտալական կառավարութիւնը Իտալ. Թագի պատուանշանի ասպետութեան աստիճանը նուիրած է Այտընի Նահանգին ոստիկանապետ Էմին էֆէնտիի։

—Փարիզու օսմանեան դեսպանատան նորընտիր զինուորական կցորդ դէր-գնդապետ Թէվֆիգ պէյ երէկ իրիկուն իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ եւրոպական կառախումբով։

—Մայրաքաղաքիս սպանիական նախորդ դեսպան Պէնտանա մարքիզն երէկ Պիրէոն ուղեւորեցաւ։

—Ոստիկանութիւնը նախընթաց օր հեռաւոր վայրեր աքսորեց տասնի չափ չարագործներ։

—[illegible] լրագիրը, որ ժամանակէ մը ի վեր դադրած էր, երէկ վերստին հրատարակուիլ սկսաւ դարձեալ 10 փարա գնով։

—Եդիրնաղաբու ատեանն երէկ դատեց Իսմայիլ անուն ձիավար մը որ Յովհաննէս անուն Իշավարի մը մահուան պատճառ եղած էր։ Դատարանը մէկ տարուան բանտարկութեան դատապարտեց Իսմայիլն, որովհետեւ այդ երկու անձինք երբ իրարու հետ կը կռուէին, Յովհաննէս գետինն ինկած և ծունկին ոսկորը կոտրած էր, որով Իսմայիլ առանց ուզելու պատճառ եղած էր նորա մահուան։ Դատարանը միանգամայն որոշեց որ եթէ Յովհաննէսի ժառանգորդք անհատական իրաւանց դատ բանան, այդ կէտն եւս Շէրիի յանձնուի։

ԱԶԴ

Ֆալէրէն շոգենաւը, Նաւապետ Ուիլքի, Լիվրբուլէն առտ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Գործակալ շոգենաւուց ընկ.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՍՈՖԻԱ, 1 սեպտեմբեր.—Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, Ֆերտինանտ իշխանը Ռիլոյէն խնդակցական հեռագիր մը ուղղեց Ն. Վեհափառութեան։ Պ. Ստամպուլոֆ հեռագիր մը ուղղեց Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, խնդրելով որ հաճի Վեհապետին հաղորդել պուլկար կառավարութեան խնդակցութիւնները։

—Պէլովայի անտառին հրդեհը մարեցաւ։

ՊԻԼՊԱՕ (Սպանիա), 1.—Խնամակալ-թագուհին, նախարարապետ Պ. տը Գանովասի հետ, ներկայ գտնուեցաւ Ինֆանթէ Մարիա-Թերէզա մարտանաւին ի ծով իջեցման։ Հանդէսէն յետոյ, Թագուհին Սան-Սէպաստիանօ վերադարձաւ։

ՊԵՏՐՍՊՈՒՐԿ, 1.— Պ. տը Նէլիտոֆ մեկնեցաւ ի Ֆալցպուրկ. ի Կ. Պոլիս պիտի վերադառնայ հոկտեմբեր ամսուն սկիզբները միայն։

ՊԵՐԼԻՆ, 1.— Հոէնձոլերնի գահաժառանգ իշխանին աղջկան մկրտութիւնն այսօր տեղի ունեցաւ ի ներկայութեան կայսեր, կայսրուհւոյն և Ռումանիոյ գահաժառանգ իշխանին. կայսրուհին եղաւ կնքամայրը։

ՔԻԼ, 1.— Կայսեր եղբայր Հայնրիկ իշխանը սեղան մը տուաւ Շարլ Էդիէն արշիդքսին և աւստրիական Նաւատորմին սպայից։ Իշխանք խանդավառ խօսքերով բաժակ պարպեցին երկու վեհապետներուն կենացը։

ԼԻԼ, 1 սեպտ. (Ա. Հ. Գ.)— Անծուխ վառօդի փորձերն ի ձեռն Ա. զօրաբանակին կատարելապէս գոհացուցիչ արդիւնք տուին, ըստ վկայութեան ամեն զօրապետաց և սպայից։

ՖՕՆԹԷՆՊԼՕ (Ֆրանսա), 1. (Ա. Հ. Գ.) —Ֆրանսայի զօրավար Պուատէֆռ, որ ներկայ գտնուած էր ռուս բանակին ռազմափորձերուն ի Նարվա, այսօր ներկայացաւ Հանրապետութեան նախագահին, և իւր դիտողութիւններն ու ծանօթութիւններն հաղորդեց։

ՓԱՐԻԶ, 31 Օգոստ.(Ա. Հ. Գ.)— Փարիզեան լրագիրք խնդակցական յօդուածներ կը գրեն Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, գովելով իւր փայլուն ձիրքեր։ (Այս հեռագիր ժամանակին չհաղորդուեցաւ բաժանորդաց՝ երեկի հրդեհին պատճառաւ, որ ծանրապէս կը սպառնար Գործակալութեան գրասենեկին։)

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 21 Օգոստոս

Օսմանեան Գոնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. ([illegible] Ե. Սէրի)	21	4
[illegible]	21	6
Բերսայի մէջ	—	—
Առաւօտեան [illegible]	21	9
Կէս օրին	21	8 1/2

ԻՍԹԻՔՐԱԶԸ ՏԱՒԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	58	33
Առաւօտեան	59	3
Կէս օր	59	3

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Նախապատուութիւն	A. Սէրի	44	1/8
»	B. »	25	7/8
»	C. »	21	15

ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹ

Սոսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լի.	4	36
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ.	9	10
[illegible]	»	7	
[illegible]	»	4	35
[illegible]	»	507	1/2
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	81	
[illegible] երկաթուղի [illegible]	Գ. Կ.	135	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ՂՐՇ.	100	
20 Ֆրանքնոց	»	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	6
Մարք (Գերմանական ոսկի)	»	107	20
Իմփէրիալ	»	90	25
[illegible]	»	51	15
[illegible] Թղթադրամ	»	7	50
» արծաթ	»	88	20
Մէճ. արծաթ. ([illegible])	»	107	38
[illegible]	»	103	
[illegible]	»	102	20
Մէթալիք	»	100	20
Բեշլիք	»	11	20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 1 Սեպտեմբեր, ժամ 3 վայր. 50 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95	65
» » 4 1/2 %	106	57 1/2
Օսմանեան գոնսօլիտէ Սէրի Դ.	19	65
Օսմանեան երկաթուղի	81	25
» Րէժիի բաժնեթուղթը	318	75
Պանք Օթօման	623	75
Դըբէտ Լիբնէ	810	
Իտալական Ռանթ 5 %	96	20
Հելլենական 5 %	478	
Պրիօրիթէ Թիւրք (1890)	424	37 1/2
Եգիպտական միացեալ	492	50
Պանք տը Բարի	857	50
Սոս. մաքս. արժէթղթ	465	
Սուէզի ջրանցք	2358	75
Սպանիական արտաքին	77	5/16
Րիօ Թինթօ	627	50
Մէռիտիոնօ	725	
Չէք Լոնտրայի վրայ	25	29 1/2

Լոնտոն, 1 Սեպտ. ժամ 6 վայր.— երեկոյ

Անգլ. գոնսօլիտէ	96	5/16
Օսմ. » Սէրի Դ.	19	5/16
» » » Ա.	44	1/8
» » » Բ.	25	7/8
» » » Գ.	19	3/8
Փոխառութիւն 1877	103	
Պանք Օթօման	14	13/16
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)	97	3/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	102	1/2
Տայրա Սանիէ	84	
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	100	3/4
Հելլենական 5 %	94	1/4
Մօնօբոլ »	78	1/4
Ռուսական 1889	99	1/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25	29 1/2

Վիեննա, 1 Սեպտ. ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	36	50
» Րէժիի բաժնեթղթը	—	—
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	112	25

Պերլին, 1 Սեպտ. ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20	40
Ռուբլ Թղթադրամ	249	
Օսմանեան երկաթուղի	82	75
Օսմանեան գոնսօլիտէ Սէրի Դ.	19	10

ԱԶԳ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԿԱԼԱԹԱ

Հիմնուած Նախաձեռնութեամբ
ՀՈԳԵԼՈՅՍ ՆԵՐՍԷՍ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ

ԲԱՑՈՒՄՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՇՐՋԱՆԻ

Յառաջիկայ 1 սեպտ. 1890 շաբաթ օր Ազգային Կեդրոնական Վարժարանը հինգերորդ տարեշրջանը պիտի սկսի, ամբողջապէս կազմուած ունենալով հինգ կարգերն։ Ուսումնական յայտագիրն ամբողջութեամբ պիտի գործադրուի և 1891 տարւոյ յունիսին ազգին պիտի տայ առաջին վկայեալ ուսումնաւարտներն և այնուհետեւ ամեն տարի շարունակ։

ՊԱՅՄԱՆՔ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ

Յառաջիկայ 90—91 տարեշրջանին համար Կեդրոնական Վարժարանին առաջին կարգը մտնել փափագող ուսանողք պէտք է ներկայանան ի վարժարան իրենց ծնողաց հետ ՄԻՆՉԵՒ ՕԳՈՍՏ. 20, ամեն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը, առաւօտուն մինչեւ կէս օր, և անդ մտից տոմարին մէջ արձանագրուելով տեղեկութիւն ստանան ի մասին մտից ձեւակերպութեանց։

Ըստ հիմնական կանոնագրի ամեն ուսանող որ կը փափաքի աշակերտիլ ի Կեդրոնական Վարժարան, մտից քննութիւն մը պիտի անցունէ հետեւեալ նիւթերու վրայ.

ԿՐՕՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ.—Քրիստոնէական և Սրբազան պատմութիւն։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ.—Աշխարհաբար շարադրութիւն մը և գրաբարէ աշխարհաբար, և աշխարհաբարէ գրաբար թարգմանութիւն մը։

ՕՍՄԱՆԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ.—Օսմաներէն ուղղագրութիւն [իմլա], ընթերցում և թարգմանութիւն ի հայ։

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ.—Ֆրանսերէն ուղղագրութիւն և ֆրանսերէնէ ի հայերէն, և հայերէնէ ի ֆրանսերէն պարզ թարգմանութիւն մը։

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Գործնական թուաբանութիւն—Չորս գործողութիւնք և նոցա վերաբերեալ խնդիրները։ Հասարակ և տասնորդական կոտորակք և նոցա վերաբերեալ խնդիրներ, երեքի կանոն, մեդրական դրութիւն ու երկրաչափական գիտելիք։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ.—Պատմութիւն ազգային եւ ծանօթութիւնք ի վերայ հին ազգաց։

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—Տարերք բնական եւ քաղաքական աշխարհագրութեան։

Քննութիւնք գրաւոր կերպիւ պիտի կատարուին, Խնամակալութեան կողմանէ կարգեալ յանձնաժողովոյ մը ձեռամբ եւ արդիւնքը պիտի տեղեկագրուի առ Խնամակալութիւն որ պիտի տնօրինէ, ըստ կանոնագրի, և պիտի հաղորդէ ամեն ծնողաց իրենց զաւկին ընդունուած և կամ մերժուած ըլլալը։

Յառաջիկայ տարւոյ համար մտից քննութիւնք պիտի կատարուին հետեւեալ թուականներուն.

Օգոստ. 20, երկուշաբթի օր, առաւօտեան ժամ 9էն մինչեւ 12, (Ը. Ե.) Հայերէն, Ֆրանսերէն եւ Տաճկերէն։

Օգոստ. 21, երեքշաբթի օր, առաւօտեան ժամ 9էն մինչեւ 12, Թուաբանութիւն, Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն, Կրօնք։

Օգոստ. 22 չորեքշաբթի օր ի ներկայութեան աշակերտաց և ծնողաց, քննութեանց արդիւնքը պիտի ծանուցուին եւ ընդունուող աշակերտաց ծնողաց Խնամակալութեան կողմանէ ապագրուած պատրաստեալ թուղթեր պիտի տրուին զորս նոքա պարտին ստորագրել և վաւերացնել տալ իրենց թաղին Թաղ. Խորհրդէն։

Աշակերտաց տարեկան թոշակն է Լ. Օ. 12, վեցամսեայ կանխիկ վճարելի։

Այն ծնողք որ շատ համեստ դիրք ունենալով չեն կրնար վճարել թոշակն, յետ վստահելի վկայութեանց, կիսաթոշակ կրնան տալ իրենց զաւակներն։

Իսկ այն աշակերտք որք բոլորովին աղքատ են և սա Ազգ. Պատրիարքարանի կողմանէ վկայեալ՝ ձրի կ'ընդունուին։ Սակայն Խնամակալութիւնն իրեն վերապահած է աղքատ աշակերտաց մէջ ընտրութիւն ընել եւ մտից քննութեան բաղդատաբար յաջողագոյն հանդիսացեալներն ընդունիլ ի վարժարան։

Ըստ ներքին կանոնագրի, ամեն աշակերտ պարտի համազգեստ կրել, եւ նոր ընդունուող աշակերտաց ծնողք, լիաթոշակ թէ կիսաթոշակ և թէ ձրի, անխտիր պարտին անմիջապէս պատրաստել տալ համազգեստներն, առանց որոյ ոչ մի աչակերտ կարէ մտնել վարժարանի դռնէն ներս։

Դ. Գ.— Առ ի դիւրութիւն ծնողաց Խնամակալութիւնը մասնաւոր կարգադրութիւն ըրած է դերձակի հետ, ըստ որոյ Լ. Օ. Զ կ'արժէ մէկ ձեռք համազգեստ։

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ.—Մուտից քննութեան Թուականէն վերջ, որ է 20 օգոստոս, Ներկայացող աշակերտք չպիտի ընդունուին։

ՄԷՆՏՈՒՅՃԵԱՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ

Վարժարանս հաստատեալ է ի 1884 և կը գտնուի յՍէնթ-Գաթու, Փափազեան Գէորգ ամիրայի ծովեզերեայ ընդարձակ և օդաւէտ ապարանը։

Տնօրէնն որ երկար առեն պաշտօն վարած է յԵւրոպա, իւր բազմամեայ փորձառութեամբ մանկավարժական ուղղութիւն մը տուած է իւր վարժարանին, որ արդէն ծառայած չքնաղ աշակերտներ նուիրած է ազգին և պետութեան, և բո դիւրագոյն մեթոտներով կ'աւանդէ Հայ. Օսմ. Ֆրանս. և Անգլ. լեզուներն, ինչպէս նաև Կրօնք, Պատմ. Աշխարհգ. Թուաբան. Հանրահաշիւ, Երկրչ. Տոմարակ. Բնաբան. Դաշնակ, Ձեւագծութ. Ձեռագործ. և այլ նախնական և երկրորդական ուսմունք ի ձեռն չորրորդաման վկայեալ և փորձառու ուսուցչաց։

Տնօրէնն բնակելով կը բնակի վարժարանին մէջ և աշակերտք առ հասարակ ընտանեկան խնամք կը վայելեն։ Եւրոպ. տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ Սեպտ. 3ին։ Կ'ընդունուին գիշերօթիկ և ցերեկեայ աշակերտներ, դիւրամատչելի պայմաններով։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Տնօրէն. որ կը գտնուի իւր վարժարանին մէջ։

Հիմնադիր-Տնօրէն

2—4 Գ. Փ. ՄԷՆՏՈՒՅՃԵԱՆ

ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ

Գործնական լեզուաց և ուսմանց անհրաժեշտ պէտքն լրացնող և ի մասնաւորի գաւառացի ուսանողաց ապագայն ապահովող սոյն կրթական հաստատութեան վերամուտն տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Օգոստոս 27 բշ. օր։

Մասնագէտ և քաջահմուտ ուսուցչաց նորանոր յաւելմամբ, Տնօրէնութիւնս, ներկայ տարեշրջանի առթիւ, իւր վարժարանն առաւել փայլուն և նախանձելի դիրք մը վերածելով, յուսալից է թէ պատուարժան ծնողք, թէ սաստ և թէ ի գաւառս, պիտի բարեհաճին վերստին իւր աշխատութեան յանձնել իւրեանց զաւակունքն՝ որոց բարուք դաստիարակութեան և բարոյական անվթար պահպանման համար ամեն ջանք և հոգ չպիտի խնայուի։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններ ստանալ փափաքող Մեծարոյ ծնողք և պաշտպանք կը հրաւիրուին դիմել Տնօրէնութեանս որ պատրաստ է սիրայօժար ընդունելու զիրենք ամեն օր իւր վարժարանին մէջ ի Գում-Գաբու, Պատրիարքարանի փողոց։

Հիմնադիր-Տնօրէն

15 օգոստ. 90 Տ. Մ. ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

155 2—3

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

Ա. ՏԱՐԻ

Երկասիրեց

Մ. Փ. ԽՈՐԹՈՒՄՃԵԱՆ

Յարդ. Ֆրանսերէն լեզուի համար բազմաթիւ դասագիրքեր լոյս տեսած են ի մեզ. սակայն նորավարժ հայ ուսանողաց քաջայարմար դասագիրք մը կը պակսէր, որ այբբենարանէն սկսելով ուսուցանէր ինչ որ կը կը պահանջէ լեզուի կատարելութիւնը։

Ֆրանսերէն լեզուի սոյն դասագիրքն առաջին օրէն ցոյց կուտայ թէ տղան ինչ պիտի ունի Ա. եօթնակին նոյն իսկ Ա. դասին, և թէ տարւոյն վերջն ուսուցիչը կարող պիտի ըլլայ ըսել ամենուն թէ իւր աշակերտք քաջ կը կարդան, կը գրեն, կը խօսին և կը թարգմանեն։

Պ. Խորթումճեան իւր ուսուցման այս դրութիւնը ի գործ դրած է Ազգ. Բարձրագոյն կրթարանի մը մէջ և լիովին յաջողած է։

Ֆրանսերէն լեզուի սոյն օգտակար երկն օգոստոս 15ին հրապարակ պիտի ելնէ ի վաճառումն Մարգարեան գրատունէն, Պոլիս Մերճան թիւ 57։ 322 2—2

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՍԱՄՍՈՆ, 31 Յուլիս

Տեղւոյս Թաղ. խորհուրդն որ ընդ Ատենապետութեամբ Մ. էֆ. Կիւրիւկեանի, վերջնապէս հրաժարած է։ Առանց մանրամասն քննութեանց մտնելու այս հրաժարման պատճառներուն վրայ, ըսենք թէ գլխաւորաբար կրկին էին այդ պատճառք. Նախ՝ խորհրդոյն իւր մէջ իսկ եռանդեան նուազութիւն, անտարբերութիւն և գործելու անատակութիւն, ի մի բան ներքին կազմալուծութիւն մը որով անկարող կը մնար նոյն մարմին լիակատար ազդեցութեամբ վարելու ազգին գործերն և յարգելի ընծայելու իւր որոշմունքը, հակառակ անդամոց ոմանց բարեյօժարութեան։ Երկրորդ պատճառն էր մի քանի ազգայնոց բռնած ձեռնպահ դիրքը դէպի Թաղ. խորհուրդն որում կը պակսէր այդ յեռապտներու բարոյական՝ մանաւանդ թէ դրամական օժանդակութիւնն ու սատարը։

Սոյն կազմալուծութեան հուսկ ճգնաժամուն գտնուեցաւ անձ մը, որ չը վերաբերելով այս կամ այս խմբի կամ կուսակցութեան և վայելելով իբր այն՝ ընդհանրութեան վստահութիւնն, ստանձնեց Ազգային վարժարանի նիւթական մատակարարութեան հոգն։ Եւ գոհ ենք յիշատակել թէ տարւոյս սկիզբէն ի վեր յիշեալ վարժարան շնորհիւ խաղաղ վարչութեան մը, այս կամ այն կողման գործիք կամ խաղալիք ըլլալէ դադրած է և այս կանոնաւոր յարատեւութեան պտուղն առաջիկային անշուշտ պիտի վայելէ Սամսոնցին։

Արդ՝ Տրապիզոնէն հասած հրահանգաց համաձայն, ընտրուած է— յետ ոչ սակաւ դժուարութեանց — Ընտրողական ժողով մը պատուաւոր և անկողմնակալ անձերէ բաղկացեալ որ պիտի հսկէ Թաղ. խորհրդոյ ընտրութեան գործողութեանց.—փափաքելի էր որ այս առթիւ անցեալ դէպքեր չ'կրկնուէին։

Ազգ. Ներսիսեան վարժարանն ազգայնոց բաղձանքին համապատասխան վիճակի վերածելու համար կը մնայ աշխկանց մասն ալ հոգալ, գէթ նախակրթարանի մէկ երկու դասարաններ բանալ, վասն զի տարիէն աւելի է որ փակ կը մնայ վարժուհւոյ չունենալուն պատճառաւ։ Ցաւալի է որ վարժուհի մը գտնելու համար վեց եօթն և աւելի ամիսներէ ի վեր եղած ջանքեր կը մնան ապարդիւն և Սամսոնի պէս Պոլսոյ մօտ տեղ մը որ տրամադիր է գոհացուցիչ ամսական տալ, չ'կրնար վարժուհի մը գտնել գէթ նախակրթական վկայագրով։

—Ամսոյս 26ին քաղաքիս բանտէ եօթն կալանաւորք գիշերային խոյս տուին. սակայն երկուքը դեռ չհեռացած պահակ ոստիկանց կողմէ գնտակահար ինկան և անմիջապէս մեռան. երրորդ մը յաջորդ օրը հալածող ոստիկան-զինուորներէ բռնուեցաւ չուզելով անձնատուր ըլլալ։ Իսկ մնացեալ չորսին հետքը դեռ չէ գտնուած։ Կատարուած քննութենէ մը հասկցուած է թէ յիշեալ բանտարկեալք երկարատեւ աշխատութեամբ յաջողած էին բանտին մէջ իբր մէկ կանգուն տրամագծով խրամատ մը բանալ, առանց հրաւիրելու պահակաց ուշը։

—Ներքին գործոց նախարարութեան խիստ հրամաններու վրայ, կառավարութիւնը ձեռնարկեց քաղաքիս մաքրութեան և առողջապահական միջոցներ ի գործ դնելու, որք եթէ հնտաւոր երկիւղներէ դրդեալ չըլլային իսկ, ներկայ տօթագին եղանակին համար արդէն անհրաժեշտ էին մեր քաղաքին։

ՀԱՅ ԼԵԶՈՒՆ

ԹՐՔԱԽՕՍ ԳԱՒԱՌԱՑ ՄԷՋ

Արեւելք 1890 թուով ինձ ուղղեալ փոքրիկ Ցօղուածով մը, Թրքախօս գաւառի մի ուսուցիչ, յետ քննադատական ակնարկներու իմ յօրինած Վարժարանի Մանկանց (Իտմանը ատֆալ) անուն գրքերու Ա. մասին Բ. տպագրութեան վրայ, գնահատելի և օգտակար կը գտնէ տակաւ կրած բարեփոխութիւնքն և մանաւանդ դասատուաց ուղղեալ ծանօթութիւններն։

Թրքախօս գաւառաց ի պէտս չարք մը դասագրոց պատրաստութեան սկսելէս ի վեր յաճախ ըսած եմ թէ առաջին ձեռնարկներս բնական է որ զուրկ չ'ըլլան թերութիւններէ քանի որ տեսակին մէջ առաջինն են և ցայն վայր չ'է երեւցած հրատարակութիւն մը, յարմար ա՛յն նպատակին ուր սահմանեալ են երեքին մասունք Վարժարանի Մանկանց։ Պէտքը նոր զգալի կը լինէր և հարկ էր այն պէտքին համեմատ պատրաստել նո՛ր գործ մը, նո՛ր ծրագրով, նո՛ր ուղղութեամբ ուսանելի պէտքին հասնելու փափաքով՝ գուցէ քիչ մը հալածէպ ձեռնարկեցի ի գործ, ժամանակին և նորագոյն փորձառութեան թողլով բարեփոխումն և կատարելագործումն, և ես ինքնս հրաւէր կարդացի Թրքախօս վայրերու Պ. Պ. Դասատուներուն փորձել, գործածել, քննել և քննադատել իմ գործերս. Զ'մ ցաւիր և չեմ դժգոհիր ուրեմն եղած քննադատութիւններէն և ուրախ եմ որ գործոյս փորձառաբար կրած բարեփոխութիւնք կը ճանչցուին և կը գնահատուին։

Շարունակ եօթն տարի պաշտօն վարելով Ա.Փ. Գարահիսարի մէջ, ուսումնասիրութեան առարկայ ըրի դեռահաս մանկտւոյն պէտքերն, հասկնալու համար թէ ի՛նչ միջոցով կարելի էր արդեօք սուղ ժամանակի մէջ և դիւրագոյն մեթոտով աւանդել մայրենի բարբառն։ Փորձեցի այլ և այլ դասագրոց վրայ և տքնեցայ համբերատար ոգւով, առանց կասելու պէս պէս դժուարութեանց առջև որոց գլխաւորն էր լեզու սովրեցնել այնպիսի մանուկներու որոնք չ'էին բնաւ հասկնար հայերէն և հազիւ կը խօսէին Թուրքերէն։ Վերջ ի վերջոյ համոզուեցայ թէ ո՛չ Մայրենի լեզուն, ո՛չ ալ ուրիշ Ընթերցարան քաջայարմար գործիքներ չ'էին տաճկախօս գաւառացի մատաղատի մանկտւոյն ձեռաց մէջ և սա եզրակացութեան յանգեցայ թէ՝ Հայ լեզուն հիմնական կերպով արմատացնելու և ծաւալելու համար այդ գաւառաց մէջ, հարկ էր աւանդական դրութիւնները մէկդի թողուլ և այնպիսի դասագիրքեր տալ ուսանողին՝ որոց պարունակութիւնն ու նիւթն՝ իրեն ծանօթ և ընտանի լինի, իւր առօրեայ կեանքին հետ առնչութիւն ունենայ և տեսականէն աւելի գործնական հիմամբ և հանգամանօք ընտելանայ մանուկն հայ լեզուին, ընթերցանութեան հետ վարժի հայերէն խօսելու և սուղ ժամանակի մէջ այնչ'ս իւրացնէ զայն որ իբր թէ անդստին յօրորոցէ հայրենախօս տղայ մ'ըլլար։ Այս է ահա իմ ուսումնասիրութեանց արդիւնքն, ա՛յս է նաև իմ ջանից և երկոց (Վարժարանի Մանկանցներու) նպատակն։

Առանց չափազանց արժէք և կարեւորութիւն ընծայելու իմ ձեռնարկիս, տեղի ունիմ բերկրելու տեսնելով թէ իմ յօրինած դասագրեանք իրենց նպատակին կը հասնին ո՛ւր որ ընդունուած են և կը գործածուին։ Զա՛յս ապացուցին անձնական փորձն և ականատես վկայութիւնն, ո՛չ միայն ի Գարահիսար, այլ և այն ամէն քաղաքաց մէջ զորս այցելելու առիթ ունեցայ վերջին ուղեւորութեանս ատեն և բաղդ ունեցայ լսել դեռափթիթ հայ չրթներէ հայ գողտրիկ լեզուն զոր դիւրաւ ու ախորժով ուսած էին Վարժարանի Մանկանցի շնորհիւ։ Բաց այսի չ'եմ կրնար գոհունակութիւն չ'յայտնել ի տես այն շարժման զոր կը յարուցանէ Վարժարանի Մանկանց տաճկախօս քաղաքաց ուսուցիչներու մէջ, որք նորա գործածութեան մէջ առաւելակէտ օգուտներ տեսնելով փափաք ու ջանք ցոյց կուտան աւելի կատարելագործեալ տեսնելու և առանձնակի թէ հրապարակային քննադատութեամբք կը քաջալերեն զիս։

Շնորհակալութի՛ւն անոնց։

Ձեռք բերուած արդիւնքը գործնական գրաւական մ'է ձեռնարկիս օգտակարութեան, զի ահա այսօր գրքին Բ. մասն ալ սպառելու վրայ ըլլալով՝ երկրորդ տպագրութեան ձեռնարկելու հանդերձեալ եմ։

Մատաղ սերնդեան անգին ժամանակը խնայել՝ մայրենի լեզուին ուսումը սիրելի և հեշտին ընծայել՝ ուսուցչաց արդէն այնքա՛ն ծանր գործն թեթեւցնելու սա տարբեր՝ վերջապէս օտարախօս ազգայնոց մէջ հիմնովին ծաւալելու ջանալ Ազգ. լեզուն՝ կարծեմ կ'արժէ քիչ մը ջանք և հոգածութիւն և չ'համարուիր ստանգանելի, խոտելի և ապարդիւն գործ։

Ս. ԴԱՒԹԵԱՆ

Սամսոն, 7 օգոստ. 1890

ԳԻՇԵՐԸ ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ

Առտուան ժամն երեքին Քանինաւահանգստէն ելլելով, կրցանք տաւալուն չնչել Միացորդ մ'այն տեսար սեւքերէն զորս ծոցերը ծովուն վրայ գիշերը կ'արձակեն։ Ցետոյ բաղէն թեթեւ հովմիկ մը եկաւ ու դէպ ի ծովեզրը մեզ կտաւով ծածկուած Եուք։

Քսան տակառաչափնոց նաւ մ'է ամբողջովին սպիտակ, որուն եզերքն ոսկեզօծ թել մը կը պատէ ինչպէս նուրբ չուան մը կարապի մը կողին վրայ։ Իր բարակ և նոր կտաւէ առագաստներն, արեւուն տակ որ ջուրին վրայ բոցեր կը թափէ, կը թուին լինել արծաթեայ մետաքսէ թեւեր կապոյտ հաստատութեան մէջ բացուած։ Երեք ֆոքերն (1) դէպ յառաջ կը թռչին, թեթեւ եռանկիւններ զորս հովին շունչը կը կլորցնէ, և մեծ վէլը (2) թուլցած է այն սրածայր սլաքին տակ որ նաւէն տասն և ութ մեթր վեր երկինքին մէջ կը կանգնէ իւր փայլփլուն կատարն։ Ամենէն ետեւը, վերջին առագաստը, Թոփինը, կարծես կը նիրհէ։

Եւ ամենքն ալ ընդհուպ նաւուն մէջ կը քնանան։ Վերջին սիւքն ալ դադրած է։ Վայրագ արեւն երկինքը կը լնու և ծովը կը փոխէ կակուղ ու կապուտակ թիթեղի մը, որ անշարժ և անսարսուռ, կը նիրհէ մառախուղի փողփողուն աղուամաղի մը տակ որ կարծես քրտինքն է ծովուն։

Հակառակ այն վրաններուն զորս կանգնել տուի անոնց շուքին տակ պատսպարուելու համար, տաքութիւնն այնպէս սաստիկ է կտաւին տակ որ սրահը կ'իջնեմ ու բազմոցի մը վրայ կը նետուիմ։

Ներսը միշտ զով է։ Նաւը խորունկ է, շինուած ըլլալով հիւսիսային ծովուց մէջ պատելու և դէպ օդերու առկալու համար։ Կարելի է ապրիլ քիչ մը նեղուելով նաւաստի և ճամբորդ, ամենքը վեց կամ եօթն հոգի, այս փոքր ու ծփծփուն բնակարանին մէջ և ութ կոչնական կարելի է սրահին սեղանին շուրջը նստեցնել։

Ներսը չնարակեալ հիւսիսային չոճէ շինուած է, Բեւեռ չրջանակներով, և լուսաւորուած է նիգերու, երկաթեղնայ, աշտանակաց պղինձներուն ցոլքերովը, բոլոր այդ դեղին ու զուարթ պղինձներուն որք զարդարանքն են նաւերուն։

Ի՛նչ տարօրինակ է այս փոփոխութիւնը, Բարիզի ժխորէն վերջը։ Ալ ոչինչ կը լսեմ, ոչի՛նչ, ոչի՛նչ։ Բաւորդ ժամն անգամ մը, դէկին զով մնավող նաւաստին կը հազայ և կը թքնէ։ Փայտէ միջնորմին վրայ կախուած ժամացոյցն աղմուկ մը կը հանէ որ աճաւոր կը թուի երկնից ու ծովուն այս լռութեան մէջ։

Եւ այս փոքրիկ բաղխումն որ կը վրդովէր միայն տարերց անհուն հանդարտութիւնն, տուաւ ինձ յանկարծ զարմանալի զգայութիւնն այն անեզր միայնութեանց յորս աշխարհներու մըրմունջներն իրենց մակերեւոյթէն քանի մը մեթր անդին խղդուելով, անլսելի կը մեռնին տիեզերական լռութեան մէջ։

Կը թուի թէ միջոցին այս յաւիտենական անդորրութենէն մաս մը կ'իջնէ և կը ծաւալի ծովուն վրայ։ Ընկճիչ, անդիմադրելի, թմրեցուցիչ, անէացուցիչ բան մ'է այն, ինչպէս հրպուռմն անսահման դատարկութեան։ Ամբողջ կամքը կը տկարանայ, ամեն մտածութիւն կը կասի, քունը կը տիրէ մարմնոյն և հոգւոյն։

Իրիկունը վրայ կը հասնէր երբ արթնցայ։ Վերջալուսային զեփիւռի մը մէկ քանի անակնկալ շունչերն զմեզ մղեցին մինչեւ արեւուն մարը մտնելը։

Բաւական մօտ էինք ծովեզրէն, Սան-Ռեմօ քաղաքին դիմացն, առանց յոյս ունենալու հոն հասնելի։ Ուրիշ գիւղեր կամ փոքր քաղաքներ, որք բարձր ու գորշ լերան ստորոտը կը տարածուէին, կը նմանէին ճերմակեղէններու դէզի մը զոր հոն փռած էին չորցնելու համար։

Մառախուղներ կը ծխէին Ալպեանց զառիվայրներուն վրայ, կ'անհետացընէին հովիտներն ու կը սողային դէպ ի սարերն ոյց կատարք անհուն ժանեկաձեւ գիծ մը կը ձեւացնէին վարդագոյն չեփորկագոյն երկնքի մը մէջ։

Եւ գիշերը վրայ հասաւ. լեռն անորսեւոյթ եղաւ, լոյսեր վառուեցան ջուրին երեսը ծովափին ամբողջ երկայնութեամբը։

Կերակուրի անուշ հոտ մը եուքին ներսէն եկաւ և խառնուեցաւ ախորժելի կերպով ծովու օդին ազուոր ու թարմ հոտին։

Ճաշելէ վերջ նաւուն վերնայարկին վրայ ընկողմանեցայ։

Ծածանելով անցած այս խաղաղ օրն իմ միտքս մաքրած էր ինչպէս սպունգ մը որ կը քսուի աղօտացած հայելւոյ մը վրայ. և հոյլ ի հոյլ յիշատակներ կը յառնէին մոքիս մէջ, յիշատակներ այն կեանքէն ուսկից բաժնուած էի, այն անձերէն զորս ճանչցած, դիտած կամ սիրած էի։

Մինա՛կ ըլլալ, ջուրի՛ն վրայ, երկնքի՛ն տակ, այսպէս տաք գիշերով մը, ոչինչ այսպէս մարդուն միտքը կը թափառեցնէ ի երեւակայութիւնն առնձնութեամբ կը պտտցնէ։ Զափազանց գրգռուած էի ու կը դողդղայի, որպէս թէ զգայի գիշերը խռած ըլլայի....

Գիշերային փոքր զովութիւն մը մորթս կը թրջէր աղի մառախուղի անզգալի լոգանքով մը։ Օդին այս դաշն ցրտութեան քաղցր սարսուռն, անդամոցս վրայէն անցնելով, թոքերուս մէջ կը մտնէր, երանաւէտ հաճոյք մը կուտար մարմնոյս ու մտքիս իրենց անշարժութեան մէջ։

Աւելի երջանի՛կ են թէ թշուառ անոնք որ իրենց զգայութիւնը կ'ընդունին նոյնքան մարմնոյն ամբողջ մակերեւոյթէն որքան աչքէն, բերնէն, ռնգունքէն և ականջներէն։

Հազուագիւտ և թերեւս սոսկալի յատկութիւն մ'է վերնամաշկին և բոլոր գործարաններուն այդ ջղային ու հիւանդոտ դիւրագրգռութիւնն որ ամենէն փոքր ֆիզիքական տպաւորութիւններն յուզմանց կը փոխէ, և որ զեփիւռին բարեխառնութեանց, հողին արձակած հոտին և ցերեկուան լոյսին գոյնին համեմատ, տանջանք, տրտմութիւն և ուրախութիւն կ'ազդէ։

Չկարենալ մտնել թատրոնի մը սրահին մէջ, որովհետեւ ամբոխին մերձաւորութիւնն անբացատրելի կերպով ամբողջ կազմութիւնդ կը խռովէ, չը կարենալ պարասրահի մը մէջ մտնել, որովհետեւ հասարակ զուարթութիւնն և վայսերու շէշշէշէն շարժումն զքեզ կը գրգռէ նախատինքի մը պէս, լալու չափ տխուր կամ բոլորովին զուարթ զգալ ինքզինքդ առանց պատճառի տեղւոյն զարդարանաց, վարագոյրներուն կամ լուսաւորութեան համեմատ և զգացմանց միացումներով երբեմն ունենալ այնպիսի ֆիզիքական գոհունակութիւններ որք անծանօթ են կոշտ կազմութիւն ունեցող անձերուն, երջանկութի՞ւն մ'է այս թէ դժբաղդութիւն։

Չեմ գիտեր, բայց թէ ջղային դրութիւնը ցաւ կամ յափշտակութիւն զգալու չափ ազդեցական չէ, միջակ յուզումներ միայն կը հաղորդէ մեզ և հասարակ գոհունակութիւններ։

Այս ծովու մառախուղը կը փայփայէր զիս, երջանկութեան մը նման, կը տարածուէր նա երկնքին վրայ, և հրճուանօք կը դիտէի աստղերն որք գզուած բամբակով փաթթուած էին, քիչ մը տժգունած մութ ու ճերմկիկ երկնքի մը մէջ։

Ծովեզերքն անհետացած էր այդ գոլորշիներուն ետեւ որք ջուրին վրայ կը ծածանէին և աստղերը կը չըջանակէին։

Կարծես թէ գերբնական ձեռք մը քթանէ նուրբ ամպերու մէջ աշխարհը փաթթած էր անծանօթ ճամբորդութեան մը համար։

Եւ յանկարծ, այս ճիւնաթոյր խաւարին մէջէն, հեռաւոր երաժշտութիւն մը եկաւ, չ'գիտեմ ո՞ւսկից, ծովուն վրայէն։ Թուեցաւ ինձ թէ օդային նուագախումբ մը տարածութեան մէջ կը պտտէր դաշնակութիւններ լըսել ընելու համար։ Խաղերը տկարացած բայց յստակ, դիւթիչ հնչուն-ութեամբ մը, քաղցր գիշերին մէջ օրէրաւի մրմունջ մը կ'արձակէին։

Ձայն մը լսուեցաւ մօտէս։

«Իրաւ, կ'ըսէր նաւաստի մը, կիրակի է այսօր. Սան-Ռեմօի երաժիշտներն են որ հասարակաց պարտէզին մէջ կը նուագեն։»

Մտիկ կ'ընէի, այնչափ զարմացած որ երազի մը խաղալիկ կը կարծէի զիս։ Երկար ատեն մտիկ ըրի, անսահման հաճոյքով մը, գիշերային այն երգն որ միջոցին մէջէն դէպ ի մեզ կը թռչէր։

Եւ ահա յանկարծ կտորի մը մէջ ուռեցաւ, մեծցաւ և դէպ ի մեզ վազել թուեցաւ։ Այնպէս ցնորական ու զարմանալի ազդեցութիւն մ'ըրաւ վրաս, որ ելայ նստայ մտիկ ընելու համար։ Արդարեւ, եւս քան զեւս աւելի յստակ և ուժով կուգար ձայնն։ Ինծի կուգար, բայց ի՞նչպէս։ Ի՛նչ ուրուային լաստի վրայ պիտի երեւէր նա։ Կը հասնէր, ա՛յնչափ արագ, որ, ակամայ, մութին մէջ կընայէի, խռովեալ աչքերով. և յանկարծ ոգոցեց զիս տաք և վայրի հոտերով խնկեալ սիւք մը՝ որ կը տարածուէր կօշակի մը նման լի մրտենւոյ, անանուխի, պատրինջի, անմեռուկի, հերձիի, հուսամի, ուրցի, լերան վրայ արեւէն այրող այդ բոյսերուն սաստիկ բուրումներովը։

Ցամաքին հովն էր որ կուգար, հոգին չունչերով լցուած և որ ծովէն բացը կը տանէր, խառնելով ալպեանց ծաղիկներուն հոտին, այս թափառական ներդաշնակութիւնն։

Շնչասպառ մնացած էի, զգայութիւններով այնպէս գինովցած, որ այդ արբեցութեան յուզումը ցնորք մը բերաւ վրաս։ Ալ չ'գիտէի թէ երաժշտութի՞ւն կը հոտոտէի, բուրումներո՞ւ կ'ունկնդրէի, թէ աստղերու մէջ կը նիրհէի։

Այդ ծաղկանց սգոյն զմեզ մեզ ծովուն բացը գիշերին մէջ չոգիխանալով։ Երաժշտութիւնն այն այն ատեն տկարացաւ կամաց կամաց, յետոյ լռեց, մինչդեռ նաւը մառախուղին մէջ կը հեռանար։

Ալ չէի կրնար քնանալ, և ինքնիրեն կը խոկէի թէ ի՛նչպէս Մօցարթի բանաստեղծ մը, Մենտելսոն կոչուած գլուխն, պիտի բացատրէր այն տարտամ ջղային սարսուռն որ բանեց զիս և որ, պարզ լեզուով, անթարգմանելի կը թուի ինձ։ Իրաւ արուեստագէտի բիւրաձեւ զգայնութեան բազմախառն արտայայտիչներէն ոմանք պիտի կըրնային պատուաբեր կերպով յաջողիլ նպատակաւոր հնչականութեամբք լեցուն, անհասկանալի և սակայն զգալի դաշնակաւոր տաղերու մէջ բացատրելու այն անպատում խառնուրդն հոտաւէտ խազերու, աստղազարդ մառախուղի և ծովային զեփիւռի, որ գիշերին մէջ երաժշտութիւն կը սփռէր։

Եւ անոնց մեծ վարպետին Պօտլէռին մէկ հնչեակը միտքս եկաւ.

Բնութիւնը տաճար մ'է ուր կենդանի մարդակներ
Երբեմն երբեմն արձակեն տարտամ խօսքեր անորոշ.
Եւ կ'անցնի մարդն յաւիտեան խորհուրդներու անտառէն
Որք ընտանի աչքերով անոր վըրայ կը նային։

Ինչպէս երկայն արձագանգք որք հեռուէն իրարու
Կը խառնուին միութեամբ մ'որ խորին է և մռայլ,
Լայնածաւա՛լ գերդ գիշեր կամ որպէս լոյս տըրընչեան,
Բուրմունք, երանգք և դաշնակք պատասխանեն իրարու։

Կան բուրումներ որ թարմ են մանկանց մարմնոյն հանգունակ,
Անոյշ որպէս շեփորայն և մարգերուն պէս կանաչ,
—Եւ կան ալ որ պղծեալ են և կամ հաբուստ, յաղթական.

Եւ որք ունին ծաւալումն անվերջ անհուն երերուն,
Ինչպէս ամպերըն և մուշկն, ինչպէս և խունկն և ուպանն,
Որք յուզումները կ'երգեն զգայարանաց ու մտքին։

Միթէ մինչեւ ծուծս չէի՞ զգացած սա խորհրդաւոր տողը. Բուրմունք, երանգք և դաշնակք պատասխանեն իրարու։

Եւ ոչ միայն բնութեան, այլ և մեր հոգւոյն մէջ կը պատասխանեն և կը խառնուին իրարու։

ԿԻ ՏԸ ՄՈՓԱՍԱՆ

Թարգմ. Ա. Չ.

---

(1) Եռանկիւնաձեւ առագաստ որ նաւին առջեւը կը դրուի։

(2) Առաջակողման մեծ առագաստ։

ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԲԱՆԱՒՈՐ ԵՒ ԳՐԱՒՈՐ

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ա. տարի 4 ղրշ.

Բ. տարի 3 ղրշ.

ՀԵՂԻՆԱԿ.— ԱՐԻՍՏ. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Մանկավարժական եղանակաւ պատրաստեալ սոյն Թուաբանութեան Դասընթացքին Բ. տարին եւս հրատարակուեցաւ։ Ուսումն. Խորհուրդն իւր վերջին նոր ծրագրով Թուաբանութեան նախնական ուսումը Թուաշրջաններու վերածած և այդ ուղղութեամբ կազմուած միայն սոյն դասագիրքը գնահատելով ընդհանուր նախակրթարանաց մէջ գործածելու համար ընդունած է. արդարեւ այս դասագիրքն ուղղութեամբը բոլորովին նոր և դիւրուսոյց լինելով Թուաբանութեան նըրման ՃԻՇԴ և ԿԱՐԵՒՈՐ գիտութիւնը մանկանց զարգացողական աստիճանին համեմատ պարզուած է։

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։

Վարժարանաց համար °|ₒ15 զեղչ։ 5—12

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ

Ստորագրեալս պատիւ ունի ներկայիս ծանուցանել իր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ Եւրոպայի հռչակաւոր գործարաններէն այն ինչ բերել տուած է նոր և վերջին կատարելագործութեան համեմատ մեքենայներ, ժամանակիս պահանջմանց ըստ ամենայնի յարմար, որոնցմով կարելի է ամէն չափով և ձեւով լուսանկարներ արտադրել ի կատարեալ գոհունակութիւն ամենէն դժուարահաճ յաճախորդաց։

Մեր բազմաթիւ բարեկամք կարող են համոզուիլ մեր ըսածներուն պարզ այցելութեամբ ի մեր գործատուն, ուր կարող պիտի լինին ունենալ դիւրամատչելի գնով ընտիր և ամենամաքուր լուսանկարներ։ Ստորագրեալս միշտ անձամբ կը հանէ լուսանկարներն առանց երկրորդական պաշտօնէից ձեռքը ձգելու։

Արդէն 25 տարիներէ ի վեր մեր յաճախորդաց նկատմամբ մեր տան ունեցած բարւոք յարաբերութիւններն ինքնին բացայայտ ապացոյցներ են մեր ըսածներուն ճշդութեան։

Օդը երբ ամպոտ է, լուսանկարն երբեք տարբերութիւն չունենար. գործատանս մէջ թէ արանց և թէ կանանց համար մասնաւոր վարսայարդար մը կը գտնուի։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

ՆԻԳՕԼԱՅԻ ԱՆՏՐԻՕՄԷՆՕ

99, Սերայի Պօյունու Քեօփրիւլիւ Փողոց, 99

204 Կ. Պոլիս 24—90

ԼԱ ՔԷՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ

Նրաշխաւորեալ Դրամագլուխ

50000000 Ֆրանք

Ընդհանուր Գործակալ Բուր Թոլուէյ

Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆ 103

Նորեկիտոխ խան Թիւ 1, Պահճէ գաբու Սթամպոլ

Տպարան եւ Գրատուն Գ. Պաղտատլեան

Սուլթան Համամ թիւ 14, Կ. Պոլիս

ԸՆԴ ՏԱՄԼՈՎ

Նոր Աշխարհագրութիւն Գ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ, Երկրորդ Տպագրութիւն սրբագրեալ եւ ընդարձակեալ գին 7 ղրշ.

Առաջին Գիրք Գաղղիերէնի Հայ թարգմ. Բ. Յ. ՊԻՐՂՃԻՔԵԱՆ Երկրորդ Տպագրութիւն ճոխացեալ գին 4 ղրշ.

Գրպանի Բառարան Գաղղիերէնէ ի Հայ Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ, Երրորդ Տպագրութիւն Գին 12 ղրշ.

Գրատանս ամփոփական գրոց ցուցակը ձրի կը տրուի փափաքողաց։

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԵՂԱՆԱԿ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԱՆ

Ա. ՏԱՐԻ

Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բարեփոխեալ եւ յոյժ ճոխացեալ

Վարժապետ յՈւսումն. Խորհրդոյ և ընկալեալ ի Միջոցեալ ընկերութեանց

Յ. Թ. Հինդլեանի սոյն երկասիրութիւնը՝ մեկ հատիկ իւր տեսակին մէջ՝ ինքզինք կը յանձնարարէ արդէն այն ջերմ ընդունելութեամբ՝ ում արժանացած է պաշտօնական ձեռնհաս մարմնոց և ուսուցչաց կողմանէ. Այս Բ. տպագրութեան առթիւ գործը բաժնուած է երկու մասանց, որոց առաջինը Ֆրանսերէնէ ի հայ թարգմանութեան, և երկրորդն՝ հայերէնէ ի Ֆրանսերէն թարգմանութեան նուիրուած է։ Հրահանգները փոխուած են մեծաւ մասամբ, և անոնց տեղ դրուած աւելի պարզ ու հետաքրքրական հրահանգներ՝ թուով աւելի ստուար, նոր կանոններ ու ծանօթութիւններ աւելցուած են՝ աւելի պարզ կերպով բացատրուած, իւրաքանչիւր հրահանգէ վերջ դրուած են խօսակցութիւններ, և այլն, և այլն, այնպէս որ գործը նախորդ տպագրութեան կրկին ծաւալն ստացած է իսկ գնոյն վրայ Մէկ ղրուշի ամենաչնչին յաւելումը միայն եղած է։ Ա. տպագրութեանն գինն էր 5 ղրուշ Բ. տպագրութեանն է 6 ղրուշ։

Անոնք որ սոյն գործոյն Ա. մասն, այն է «Նոր դասագիրք Ֆրանսերէն շարադրութեան» ունին արդէն, կրնան միայն երկրորդ մասն ունենալ, այսինքն հայերէնէ ի ֆրանսերէն թարգմանութեան մասն, որ ուրոյն կը վաճառի 3 ղրուշի։ 145

Սխալ է կարծել թէ, Վիշիէն դուրս, փրկութիւն չկայ լեարդի հիւանդներուն համար։ Օ՛ ու Վալս Տէլիսէնէօղ, Թիւ 6 ապիւրը, կը պարունակէ մէկ կրամ աւելի պիքարպօնադ տը սուտ քան Սէլէսդէնը և 92 միլիկրամ երկաթ փոխանակ 4 ի. Հետեւաբար, Վալս Տէլիսիէօղն, Թիւ 6, կը բուժէ լեարդը, առանց տկարացնելու հիւանդը։

Վալս Տէլիսիօղներու ընդհանուր մթերանոցն է ի Ղարաքէօյ, Տէյիրմէն խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

Վալս Տէլիսիէօղներու գինն է 60 ղրուշ 12 շիշերուն համար, որք կը յանձնուին տունը, կամ շոգենաւուց եւ երկաթուղւոյ կայարանները։ 25 շիշերը 112 ղրշ. 50 շիշնոց սնտուկը 216 ղրուշ։

406 3—9

ԳՐԻԳՈՐ ԶԱՔԱՐԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՍՏԱԲԱՆ, (Licencié en droit)

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ՝ իւր գրասենեակը հաստատած է Պոլիս, Պաղչէ Գաբու, Համիտիյէ Թիւլպէսիի կից Գազազաքեր խանի մէջ, ի Թիւ 6։

Եւ թէ՝ կ'ստանձնէ վարել ամէն կարգի դատեր չափաւոր պայմաններով, եւ խմբագրել կամ թարգմանել Թուրքերէն, հայերէն եւ Ֆրանսերէն լեզուներով ամէն տեսակ դատական և վաճառականական գրութիւններ։

Պարզ խորհրդակցութեանց համար փոխարինութիւն չպահանջուիր։

199 10—10

ՏՈՔ. ՊԵՏՐՈՍ ՕՐՄԱՆԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ ժողովրդեան դիւրութիւն մը ըլլալու համար կը դարմանէ ձրիաբար, ամեն տեսակ և մասնաւորապէս արտաքին ու ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնքն, ամեն օր (բաց ի կիւրակէէ) ժամը 2-4 ի Պաղճէ գաբու Թիւ 18 Ց. Մերճամէթճեան էֆէնտի դեղարանը։

53 12—15

ՏՕՔԹ. Ա. ՔՕՄԱՆՍ ՏԸ ՐԱՅԹԷՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վկայեալ Ամստերտամի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Չարշի փողոց, Թիւ 80։ Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1 էն 2, ըստ Եւրոպացւոց. երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները, և շաբաթ օրերը կը գտնուի ի Գատըգիւղ, Հայոց եկեղեցւոյ դիմաց Պ. Արման Երկանի դեղարանը, կէս օրէն վերջ ժամ 3—6 Ը. Ե.։

100 11—13

ՍԳՈԴԻ ՄՕՌԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 25 սեպտեմբեր 188

Պարոնայք Սգոդ և Պօուն,

Ցաւեմ չեմ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոդի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խոլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ սա հաճոյ և յանցող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մորու ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐՒՈՅ 2,170,355

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐՒՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ հաստատած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեան վրայ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուժած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ.

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց*

ՔԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻ

Ա. ԼԱՊԱՌԱՔԻ

Դեղագործ անդամ բժշկ. ժողովոյն Բարիզու

ԼԱՊԱՌԱՔԻ ՔԻՆԻՈՄԸ կը միացունէ Քինքինայի կեղեւի բոլոր օգտակար սկզբունքներն, որոշեալ քանակութեամբ. "ԼԱՊԱՌԱՔ ՔԻՆԻՈՄԸ" քինքինայի բոլոր յատկութեան խտացումն ու հաւաքածոյն է։ Քինիօմի քանի մը կրամներ մի և նոյն արդիւնքը յառաջ կը բերեն ինչ որ կուտենան Քինքինայի քանի մը լիտր։

ՌՕՊԻՔԷ
Ուսուցիչ դեղագործական վարժարանին Բարիզու

"Ամենէն կազդուրիչ դեղերուն ամենէն ազդուն է այս,"
Տօքթոր ՎԱՀԻՒ
Գլխաւոր բժիշկ զինուորական հիւանդանոցաց Ալճէրիոյ

"ԱՄԼԱՊԱՌԱՔԻ ՔԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն օգտակար յօրացումն է քինինի ընդհատ ջերմերու դարմանման համար։ Մասնաւորապէս նշանաւոր արդիւնքներ կուտենայ հին ջերմերու և ճահճային ախտաժէտութեան դարմանման համար։,,
Ուսուցիչ ՊՈՒՇԱՌՏԱ

Ամառնային շոգերու կամ տաք կլիմաներու մէջ, մասնաւորապէս մթնոլորտին ճնշողական ազդեցութիւնը կը վանէ։

Ա. ԼԱՊԱՌԱՔԻ ՔԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻՆ ճաշէն յետոյ կ'առնուի իբր աղանդերի գինի, մէկ գաւաթ։

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ. Ի ԲԱՐԻԶ, ԺԱԿՈԲ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 19, ՏՈՒՆ Լ. ՖՌԷՌ 64

ԻԼԱՆ

Այա Սոֆիա Ճատտէսինտէ Սագգա չէշմէսի իթթիսալինտէ մուգատտէմա իրանլըլար Թարաֆընտան թէքքէ վէ մէքթէպ ինշասը իչիւն իշթիրա օլունան Մուխթար պէյ քօնաղը նամը իլէ մաարուֆ օն պիր պին տէօրթ էւիզ զըրա աթիզ արսայը հավի գատիմ պինա սաթըլմագտա տըր։

Մէզգիւր արսա Նէբէ Պաշան մահալլէսինէ մախսուս օլան տուտան մաա պիր մասուրա մաի լէզիզի տախի հավի օլուպ շիմտիլիք իքի պին օսմանլը լիրասընա Թալիպի պուլունտուղընտան իշպու Թէմմուզըն բուրմինէն իպթիտասընտան ալթմըշ պիր կիւն խիթամընա գատար էմրի միւզայէտէսինէ տէամ օլունաճագ տըր։

Միւտաէթի մէզքիւրէ զարֆընտա Թալիպի պուլունան զէվաթըն Վալիտէ խանընտա իւան թիւճճարը միւթէպէրանընտան Էմին պէյ Թիւճճար հաճի Միրզա Շէֆի աղաեա նախտ էնինէ մէզգիւր խանտա «Ալթէր» ղաղէթասը խատրէսինէ միւրաճաաթ պույուրմալարը իլան օլունուր։

209 22—30

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱՌՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ փարիզ, 8, Պուլվար Մօնմարթր

ՀԱՆՔԱՅՋՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

PASTILLES DIGESTIVES.—Այս շաքարները Վիշիի մէջ պատրաստուած են ջերմուկներէն ելած աղով, ախորժական են և ապահով դարման մ'են դիւրամարսութեան դէմ։

SELS de VICHY pour BAINS.—Այն անձանց համար որք չեն կրնար Վիշի երթալ։

Կեղծէն զգուշանալու համար, սոյն դեղերու և շիշերու վրայ պահանջել ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ դրոշմը։ Կը գտնուի Պոլսոյ բոլոր դեղագործաց քով։ 64

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթոր Ալէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ Ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայէ վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս Ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անվրիպելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց աս անուններն տրուած է. ջերմն և սարսուռ, թոգուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ունններու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Ալէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 203

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Օր յուլիս	ժմ. Ը. Ե.	Երթալիք տեղը
Բշ. 20/1	Եր.	Օտէսա
Գշ. 21/2	5 Եր.	Աղեքսանդրիա
Դշ. 22/3	10 Առ.	Անատոլու
Դշ. 22/3	10 Առ.	Սեվաստափոլ
Եշ. 23/4	2 Եր.	Օտէսա

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէճ Գափու։ 10

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐԻՍ

ԿԵՍ ԴԱՐՈՒ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ.—53 վարձատրութիւնք՝ որոց 14ը ոսկի միտալ եւ 15ը պատուոյ վկայագիրք.

Մէնթայի ճշմարիտ Ալքոլը՝

ՌԻՔԼԷՍԻ ՄԷՆԹԱՅԻ ԱԼՔՈԼՆ Է

Մարսողութեան, ստամոքսի և գլխու ցաւերու համար գերազանց

Միակ ճշմարիտ ՄԷՆԹԱՅԻ ԱԼՔՈԼՆ է որ հեշտահամ, առողջ և աժան ըմպելի մըն է, տաք երկիրներուն մէջ անհրաժեշտ։ Զգուշական հզօր դեղ մըն է ընդդէմ տարափոխիկ հիւանդութեանց, ինչպէս և արդուզարդի ու ակռայի ընտիր ջուր մը։—Կը գտնուի ամէն լաւ Դեղավաճառատանց և Դեղարաններու մէջ։

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ՆԱԵՒ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ԼԻՈՆ, 9, Գուռ տ'Հէպուրիլ.

ՌԻՔԼԷՍԻ ՄԷՆԹԱՅԻ ԲԱՄԲԻՒՂՆԵՐԸ

Կեդրոնատեղի Բարիզ, 14, Ռիշէ փողոց.

Պահանջել Ռիքլէսի անունը 150

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՈՏԱՒԷՏ ՆԻՒԹԵՐ

ՔՐԱՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ, 117, ՆԻՒ ՊՈՆՏ ՍԹՐ. ԼՈՆՏՈՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ

ԼԷ ԺՈՒԱՅՕ ՏԸ ԼԱ ԳՈՒՌՈՆ, *Նոր սքանչելի հոտ*
ՔՐԱՊ ԷՓԼ ՊԼՈՍՕՄՍ, *վարդի խնձորենւոյ ծաղիկք*
ԶԱՐԻՆԱ, *Ռուսական գոգանոյշ հոտ*
ՀՈՒԱՅԹ ԼԻԼԱՔ, *Ճերմակ եղիճանի*
ԳՈՐԻԼՈՓՍԻՍ, *Նորելուկ*
ՔԱՅՄՍ ՎԻՈԼԷԹ, *հեշտաբոյր*
ԱՍՖՈՃԷԼ, ՕՐՔԻՏԻԱ, ՉԻՊՐ, ևն.
ՀՈՒԱՅՏ ԷԼԻՈՏՐՈՓ

ԷՍ. ԲՈՒՔԷ
ՃՕՔԻ ԳԼԸՊ
ՕՓՈՓԱՆԱՔՍ
ՎԻՊԷԴ
ԻԼԱՆԿ-ԻԼԱՆԿ
ՄԻԼՖԼԷՕՐ
ՃԵՐՄԱԿ ՎԱՐԴ ևն.

«Քրապ Էփլ Պլոսսմ»ի առթիւ, Լոնտոնի Քաուրդ լրագիրը կ'րսէ. «Եղանակին ամէնէն նորելուկ հոտերէն գերազանց կը համարինք Քրապ Էփլ Պլոսսոմը, Լոնտոնի Քրաուն ընկերութեան. կը ծախուի Թագի ձեւով խիցեր ունեցող շիշերու մէջ։ Միւս բոլոր տեսակները կեղծ են.

ԼԱՎԱՆՏԸՐ ՍՈԼԹՍ, անգլիական աղեր լավանտայով — «Վայելուչ նորելուկ արդուզարդի սեղանի համար. Լավանտայի գերընտիր անուշահոտութիւն։ Եթէ շիշը մէկ քանի վայրկեան բաց թողուս, սենեակին օդը կը մաքրուի և կը զովանայ։» Այսպէս կ'րսէ Լոնտոնի «Տիկնանց Լրագիրը»։ Գերազանց պայման մըն է ընդդէմ գլխու ցաւերու, հարբուխի ևն։ Կը ծախուի Թագի ձեւով խիցեր ունեցող կանաչ շիշերու մէջ։ Միւս բոլոր տեսակները կեղծ են։

ՕՐԱԼԻՆ փոշի։ Տիկին Աստլինա Բադդի կը գրէ. «Գոհունակութեամբ կ'րսեմ թէ ձեր Օրալինը շատ գերազանց կը գտնեմ. մորթին վրայ կը թողու շատ հաճելի տպաւորութիւն մը. ԱՏԵԼԻՆԱ ԲԱԴԴԻ։»

ՆՈՒՐԲ ՕՃԱՌՆԵՐ վայրի խնձորի ծաղիկներով Սավոն Զարինա, Սավոն Լիլա Պլան, Սավոն Ռօզ Անկլէզ, վիոլէդ անկլէզ։ Անգլիական Քոլոնեի ջուր, Անգլիական լավանդայի ջուր, Քոլտ Քրէմ և այլն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով. Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՊԻԱՆԱ Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վալիտա. պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյից, 95 և 67 106

ՍԱԼԻՀ ՍԸՏԳԸ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱՅԱԶԻԴ, ՕԾՃՈՒԼԱՐ ՊԱՇԸ ԹԻՒ 61

Արանց, կանանց և տղայոց համար ամէն կարգի գեղեցիկ ու դիմացկուն կօշիկներ կը պատրաստուին Ֆրանսական առաջնակարգ ապրանքներէ։ Այս խանութը դիմող յաճախորդք մեծապէս գոհ պիտի լինին մանաւանդ գներու աժանութենէն։ 2 թիւէն 4 թիւ կօշիկներու կարով պատրաստուածները հինգ ղրշ աւելի պիտի ըլլան փայտէ գամով պատրաստուածներէն։ 4 թիւէն 6 թիւի համար 5 ղրշի յաւելում մը պիտի ըլլայ այդ տարբերութեան վրայ։

Ղրշ.	տեսակ	Ղրշ.	տեսակ
85	ամեն տեսակ կարով պօթին կալօշ	33	կնոջ մուճակ
52	սկարփին կարով	40	պալատական կալօշ
140	կալօշով մոյկ կարով	70	կնոջ համար պօթին կալօշ
65	պօթին կարով	45	16 թիւէն մինչ 21 թիւ պօթին կալօշ տղայոց համար
80	ժէատ կալօշ գամով	150	թէլաթին և ուղտի մորթէ մոյկ
140	ամեն տեսակ մոյկ		
160	փայլուն մորթէ մոյկ		

Տղայոց յատուկ կօշիկներու 21 թիւէն վեր եղածներուն համար հինգ ղրշի յաւելուած մը պիտի ըլլայ։ Ցոտկապէս յանձնարարուած կօշիկներու համար հարիւրին տասը յաւելում մը պիտի ըլլայ այս գնոյն վրայ։ 143 8—24

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՃԱՌԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ

Իբօֆօսֆիթ կիր և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նեւ-Եորք։

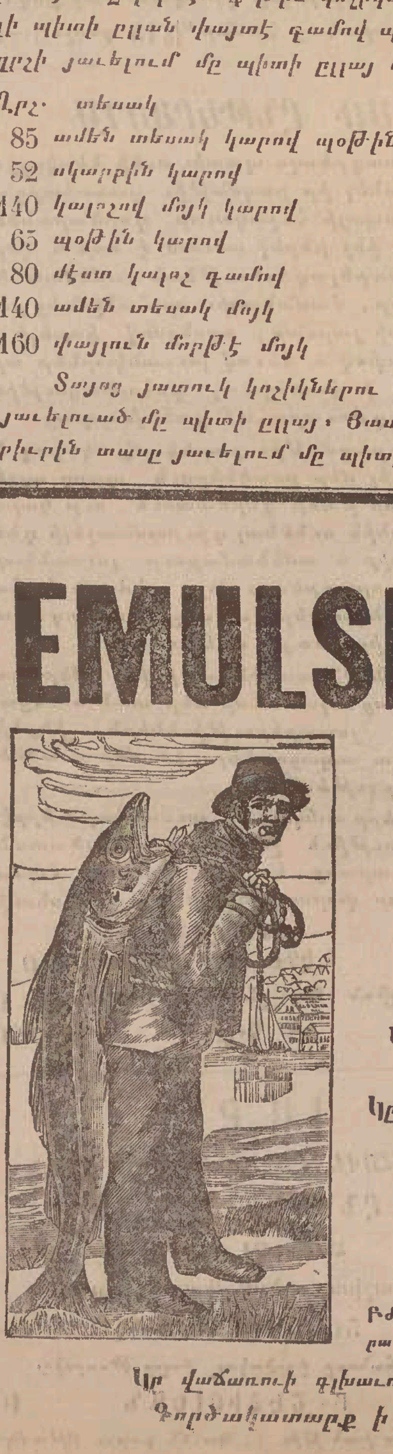

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորուի ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբօֆօսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ծաղածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, աւրոժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակալատունք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐՑԷԼ 105

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ,	4,000,000	Գանձելի հասոյթք և պահեստի դրամ	3,900,000
Տարեկան հասոյթ	1,150,000	Վճարեալ վնասներն իբր	30,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ կ'ալուածներ, վաճառք և կարասիք, նպաստաւոր պայմաններով և չափաւոր գներով։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի դրասենեակ ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիյէ փողոց, թիւ 2, Ճէրէմեան խան, Գամոնտոյի Պանգային դիմաց։ 94

Ընդհանուր գործակալք Թուրքիոյ ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1890 Օգոստոս 8 Չորեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տնօրինութիւն

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջ եկող շոգենաւուց երթեւեկութիւնը

ժ. Վ. Թ.

11 25 Ենիմ. Մէզարբ. Պէյլիւք. Թարբ. Ենիք. Պոյաճք. (Ենիմահալլէի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 21
12 15 Ենիմ. Մէզբ. Պէյ. Թարբ. Ենիք. Պոյաճ. Ռ. Հիսար (Արնավուտ գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 33
12 50 Ռ. Ա. Գավագ Մէզբ. Պէյլք. Թարապ. Պէյքօզ մինչև Գանտիլլի [Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի. ուր. օրերը Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշիք] 17
1 — Ենիմ. Մէզարբ. Պէյլիւք. Թարապ. Ենիքէօյ Սթէն. Միրկ. Պոյաճք. Ռ. Հիսար (Արնավուտ գիւղի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի) 37
1 45 Ենիմ. Մէզարբ. Պէյլիւք. Թարապ. Ենիք. Պէշիք. (Ենիմահալլէի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի ուրբաթները մինչև Պէպէք պիտի հանդիպի) 32
2 25 Ենիք. Սթէն. Միրկէն Պոյճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիքթ. (բացի ուրբաթէ) 21
2 45 Ռ. Ա. Գավագ Ենիմ. Մէզարբ. Պէյլիւք. Թարապ. Պէյքօզ Ռ. Պաղճէ Չուպք. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Պէշիքթ. (ուրբաթ օրեր ժամ 2 15ին Ենիմ. էն պիտի մեկնի) Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. 20
3 — Ենիմ. Մէզբ. Պէյ. Թարբ. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք [Պէպէքի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) ուրբաթները Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 28
4 15 Ենիմ. Մէզբ. Պէյլիւք. Թարբ. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք 33
5 45 Ենիմ. Մէզար. Պէյլիւք. Թարբ. Ենիք. Սթէնիա Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ. 25
7 — Ենիմ. Մէզարբ. Պէյլիւք. Թարապ. Պէյքօզ Բաղչ. Ենիք. Չուպ. Գանլըճ. Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ. 1
8 5 Ա. Կր. Գավագ Ենիմ. Մէզարբ. Պէյ. Թարբ. Ենիք. Սթէնիա Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 32
10 — Մէզարբ. Պէյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պէշ. Բշ. և Եշ. օրերը Չպուքլը ևս պիտի հանդիպի 34

Արնավուտքէօյէն կամուրջ եկող շոգենաւք

11 30 Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 30
11 55 Ենիք. Սթէն. Միրկէօն Պոյճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 25
12 — Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 2
12 30 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 25
1 10 Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիքթաշ Գապ. 1
1 45 Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ 23
2 35 Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. Գապ. (Ուրբաթները 2 45ին) 2
3 — Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. (ուրբաթները ժամ 3 15ին) 21
4 — Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 23
4 45 Պէպէք Արվ. Գուր. Օրթաք. Պէշ. (Բացի ուրբաթէ) 21
10 — Ռ. Հիսար Չէնկ. ուղղ. կմրջ. բացի ուրբ. է 33
11 10 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ ուրբաթ օրերը Ռ. Ա. Հիսարէն 1

Ասիական եզերէն կամուրջ եկող շոգենաւք

11 30 Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. 34
11 40 Պէյքօզ Բաղչաք. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հղրդկցի.) 23
12 10 Պէպէք Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիքթաշ 28
1 20 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Իւսկ. 34
1 30 Պէյքօզ Բաղչաք. Չուպուք. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հղրդ. (Ուրբաթ օրերը Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք.) 17
2 15 Պէյքօզէն Ենիգիւղ անտի եւրոպական եզերք մինչև Պէշիք. (բացի ուրբաթէ) 21
2 20 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ) 25
3 20 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպ. Գուզկ. Պէշիքթաշ (Բացի ուրբաթէ) 34
3 30 Պէյք. Բաղչաք. Չուպուք. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Պէշիք. (ուրբթ. 2 45ին Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. 20
4 15 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ Պէյլէր. Գուզ. Իւսկիւտար 17
4 50 Պէյքօզ Բաղչաք. Չուպ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիկ. (ուրբաթ օրեր ժամ 4ին Մէզարբ. էն մեկնելով Պէյլիւքա. և Թարապիա պիտի հանդիպի։ 37
7 — Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ. 2

9 5 Պէյլիւք. Թարապիա Պէյք. Բաղչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իւսկիւտար 23
9 30 Պէյքօզէն ուղ. կամրջ. (բացի ուրբաթէ) 28
10 20 Գանտ. ուղ. կամրջ. 20
11 — Գուզկ. էն ուղղակի կամուրջ (Բացի Ուրբաթէ) 25
10 50 Չէնկ. ուղղ. կամրջ. ուրբաթները 10 30ին 2

(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

12 30 Պէշիք. Օրթաք. Գուրչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարբ. Պէյք. Մէզարբ. Ենիմ. Ռ. և Ա. Գավագ (ուրբաթները մինչև Ենիմ. և Պէյքօզ պիտի հանդիպի) 20
1 35 Պէշիքթ. Օրթաք. Արնավ. Ռ. Հիսար Պոյաճք. Ենիք. Թարապ. Պէյլիւք. Մէզար. Ենիմ. 28
2 30 Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Արնավուտք. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պէյ. Մէզարբ. Ենիմ. 33
2 45 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաղչ. Պէյք. Թարապ. Պէյ. Մէզ. Ենիմահալլէ 1
3 15 Պէշիքթ. Օրթ. Գուրչ. Արնավ. Պէպէք (բացի ուրբաթէ) 23
4 — Պէշիք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյճ. Սթէնիա Ենիք. Թարբ. Պէյք. Մէզար. Ենիմ. 25
5 — Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլ. Չուպք. Միրկ. 2
6 — Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյքօզ Թարապ. Պէյլիւքա. Մէզր. Ենիմ. և Գավագներ 32
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ռ. Հիսար Պոյաճ. Գանլ. Ենիք. Պէյքօզ Թարբ. Պէյլիւք. 23
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարբ. Մէզար. Պէյ. 34
9 15 Պէշիք. Օրթաք Գուրչ Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար (ուրբաթները Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէյլիւք. Մէզարբ. հանդիպելով Ենիմահալլէ պիտի երթայ) 33
10 — Ենիք. Թարբ. Պէյք. Մէզբ. Ենիմ. 37
10 5 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյճ. Միրկ. Ենիք. Թարբ. Պէյ. Մէզբ. Ենիմ. (բացի ուրբաթէ) 21
10 40 Ռ. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիք. Թարբ. Պէյլիւքտէրէ. Մէզար. Ենիմ. (ուրբաթները Օրթագիւղ) 32
11 20 Ենիք. Թարբ. Պէյ. Մէզբ. Ենիմ. (ուրբաթները Արնավուտ գիւղ) 33
11 35 Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիք. (ուրբաթները Պէշիքթաշ) 25

Կամուրջէն Արնավուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

12 50 Ուղղակի Միրկէօն 23
2 — Ուղղակի Պէպէք 2
4 15 Ուղղակի Պէպէք (բացի ուրբաթէ) 21

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	6 5	— —	6 25
— —	7 5 Պէշիք	— —	7 5
11 30	8 — Պէշիք	11 50	8 15 Պէշիք
12 — Պէշիք.	8 20 Վ. ոսփ.	12 20	9 5
12 30	9 —	1 — Պէշիք	9 50
1 —	9 30	1 20 Վ. ոսփ.	10 10 Պէշիք
1 30	10 — Ֆէրպ.	1 40	10 30 Ֆէրպ.
1 55 Վ. ոսփ.	10 20 Պէշիք	2 15 Պէշիք	10 40 Գգ.
2 30	10 50	2 45 Վ. ոսփ	11 —
3 —	11 — Գուզկ.	3 —	11 20 Ֆէրպ.
3 15 Ֆէրպ.	11 10 Ֆէրպ.	3 30	11 20
3 30	11 20	4 45 Պէշիք	11 50
4 10	11 40	3 45 Ֆէրպօթ	11 55 Գգ.*
4 45 Վ. ոսփ.	12 5	5 — Վ. ոսփ.	12 5
5 — Ֆէրպ.	— —	5 35 Պէշիք.	— —
5 30	— —	5 30 Ֆէրպօթ	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	6 —	— —	— —
— —	7 5 Պէշիք	— —	6 15 Պէշիք.
11 30	8 — Պէշիք	11 50	7 5
12 15 Պէշիք **	8 20 Վ. ոսփ.	12 40 Պէշիք	8 15 Պէշիք.
1 —	9 — Պէշիք	1 20	9 5
1 45 Պէշիք.	9 30	2 — Պէշիք	9 45
2 30	10 — Ֆէրպ.	2 40	10 10 Պէշիք
3 20	10 10 Պէշիք	3 10 Պէշիք	10 30 Ֆէրպ.
3 15 Ֆէրպօթ	10 40	3 45 Ֆէրպօթ	10 40
4 — Պէշիք.	11 10 Ֆէրպ.	4 30	11 20 Ֆէրպ.
4 45 Վ. ոսփ.	11 10	5 — Վ. ոսփ.	11 20
5 15 Պէշիք	11 40	5 25 Պէշիք.	11 40
5 — Ֆէրպօթ	12 5	5 30 Ֆէրպօթ	12 5

* Այս երթեւեկութիւն հէկից տօներուն, և շաբաթ օրերը Գուզկ. չպիտի հանդիպի։
** Բացի կիրակի օրերէ։

10 30 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք (Ուրբաթ օրերը 10 15ին և Ռ. Հիսար Վ. ոսփոր եկող շոգ. հետ պիտի հաղ.) 1
11 15 Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյաճքը. 20
11 40 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէք [Բացի ուրբաթէ] 2
12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվտ. 1

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

12 45 Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլքէօյ Վանիք. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաղչաք. Պէյքօզ (բացի ուրբաթէ) 21
12 40 Ուղղակի Գանտիլլի 34
1 20 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Գանտիլլի [բացի ուրբաթէ] 25
2 35 Ուղղակի Չէնկ. Գանտ. [բացի ուրբաթէ] 34
2 45 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուք. Բաղչ. Պէյք. ուրբաթ օրերը 2ին մեկնելով Թարբ. Պէյլիւքտէրէ հանդիպելով Մէզարբ. պիտի երթայ 37
3 40 Ուղղակի Գանտիլլի 17
8 15 Գուզկ Պէյլ. Չէնկ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաղչ. Պէյքօզ (Բացի ուր.) 23
9 25 Պէշիքթաշ, Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 20
10 5 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաղչաք. Պէյք. Թարապ. Մէզարբ. Գավագներ [ուրբաթները Պէյլէրպ] 17
10 10 Գապ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. ուրբաթները միայն Գուզ. Չէնկ. պիտի հանդիպի 2
10 40 Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 25
10 45 Պէշիքթաշ Գուզկնճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտ. Պէպէք (Ուրբաթ օրերը Իւսկ. 28
11 15 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաղչ. Պէյքօզ (ուրբթ. Գուզկ.) 23
11 50 Գապթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. 34

Ամէն ուրբաթ առաւօտ երեքին քառորդ մնացած կամուրջէն շոգենաւ մը ելլելով ուղղակի Պէպէք.

Ամէն ուրբաթ օր կամուրջէն ժամ չորսին շոգենաւ մը ելլելով Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաղչ. Պէյքօզ Թրպ. Պէյլք. Մէզբ. հանդիպելով Ենիմ. պիտի երթայ։

Ամէն ուրբաթ երեկոյ տասնուկէսին Ենիմ. շոգենաւ մը ելլելով Մէզբ. Պէյլք. Թարբ. Պէյքօզ Բաղչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ. հանդիպելով կամուրջ պիտի երթայ։

Դարձեալ ամէն ուրբաթ երեկոյ Ենիմ. տասնմէկին շոգենաւ մը ելլելով Մէզբ. Պէյլք. Թարբ. Պէյքօզ Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնվ. Օրթ. Պէշիք. հանդիպելով կամուրջ պիտի երթայ։

Ամէն ուրբաթ երեկոյ ժամ 11 15ին Ենիմ. էն ելլելով Մէզար. Պէյլք. Թարբ. Պէյքօզ Ենիքէօյ Չուպ. Ա. Հիսար Պէյլ. Պէշիք. հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ։

Բշ. Դշ. Ուր. երեկոյները ժամ 11 15ին Ա. Հիսարէն շոգենաւ մ'ելլելով ուղղակի կամուրջ պիտի գայ։

Բշ. օրերը բացի տօն օրերէ առաւօտուն ժամ կէսին Ենիմ. էն շոգենաւ մը ելլելով Մէզարբ. Պէյ. Թարբ. Ենիք. հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

2 15 Հարէմէն Սալաճագ (բացի կիրակիէ)
4 15 » » (բացի ուրբաթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին
2 — կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի կիր.)
3 15 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի ուր.)
10 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէն)
11 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի և ուրբաթ օրերը ժմ. 10 30 ին).

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՓԱՐՋ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ (Ենի գիւղի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի)
3 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 30 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 20 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան.—Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց [illegible]